

TISKOVINA

Poštšina plačana pri pošti Slovenj Gradec

Cena: 2,92 EUR

leto: XLVII | marec 2015 | številka: 3

GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.

Viharnik

• Gozdarstvo • Gozdno-lesna veriga • Kmetijstvo • Veterina • Čebelarstvo • Zdravstvo

• Leto je naokoli • To smo mi • Malha smeha • Razširimo obzorja • Prgišče zgodovine

Namesto listnice uredništva

Sodobni gozdarski stroji lahko bistveno lajšajo težavno delo v gozdu!

Spec. Drago Pogorevc, dipl. inž. str.

Res je, da fizično težkega dela v gozdu ne more popolnoma nadomestiti še tako sodoben stroj, lahko pa mnogo pripomore k humanizaciji dela in zmanjšanju nezgod pri delu ter tudi invalidnosti gozdnih delavcev. Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, d. d., je vseskozi skrbelo, da je pri delu v gozdu uvajalo sodobne stroje, še več, veliko energije in tudi finančnih sredstev je vlagalo v razvoj in izdelavo prototipov takih naprav. Če malo pogledamo v zgodovino, je bilo Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec vodilno podjetje v Sloveniji pri razvoju, izdelavi in uvajanju teh naprav v delo pri spravilu in prevozu gozdnih sortimentov. Naj spomnim na samo nekaj uspešnih projektov, ki so pripomogli k zmanjšanju težkega fizičnega dela gozdnih delavcev:

- nadgradnje na traktorje: IMT, Deutz, Massey Ferguson, Linb, Steyer
- razvoj in izdelava hidrostatsko gnanega specialnega zgibnega gozdarskega traktorja Woody-GT70, ki je imel celotno upravljanje izvedeno z eno samo komandno ročico
- žičniške naprave TVS -1500 Transvit delovnega dosega do 400 metrov
- žičnica Mobil 2500 s popolnoma elektronskim upravljanjem in dosegom do 600 m
- gozdarski voziček ABV 1500 s hidravličnim upravljanjem in časovnim relejem
- nadgradnje gozdarskih kamionov z vgradnjo najsodobnejših dvigalnih naprav

Vsi našti stroji in naprave za delo v gozdu so bili konstruirani tako, da so čim bolj olajšali težavno delo v gozdu, upoštevali najnovejša ergonomska spoznanja in zmanjšali možnost nesreče pri delu na minimum.

V zadnjem času smo proizvodnjo lastnih strojev sicer opustili, smo pa kljub temu nadaljevali z uvedbo najsodobnejše tehnologije pravilne mehanizacije – *forwarderjev*, naprav za strojno sečnjo – *harvesterjev* in najnovejše žičniške naprave, ki omogočajo

varno in fizično manj naporno delo gozdnih delavcev.

V GG Slovenj Gradec smo leta 2010 začeli uvajati kompletno tehnologijo za strojno sečnjo in danes razpolagamo z eno tako garnituro – *forwarder* s *harvestersko* glavo. Glavni element procesorjev in *harvesterjev* je procesorska oz. *harvesterska* glava, ki je opremljena s čeljustjo za prijetanje, noži za kleščenje, verižno žago za prežagovanje in merilno napravo. Delavec sedi v klimatizirani kabini (poleti hlajeni, pozimi ogrevani) in stroj upravlja z ročicami. Strojno sečnjo danes uspešno izvajamo predvsem v terensko in sestojno primernih gozdovih in pri tem upoštevamo najvišje standarde varovanja okolja. Zaradi sonaravnega, trajnostnega in večnamenskega gospodarjenja z gozdom uporabljamo prilagojene tehnologije poseka in spravila lesa.

Čeprav gre razvoj močno v smer strojne sečnje, pa ta ne bo mogla povsem nadomestiti klasične sečnje. Strojna sečnja je primerna za velike gozdne površine. Pri nas je gozdna posest večinoma majhna, zato za velik del lastnikov strojna sečnja ni racionalna izbira. Stroji tudi ne morejo delovati na skalnatih in strmih terenih kot tudi ne na močvirnih tleh (razen žičnic). Na takšnih področjih je treba sečnjo še vedno izvajati ročno z motorno žago. Glavna prednost strojev za sečnjo sta njihova velika učinkovitost in varno delovno okolje za delavca. Glavne slabosti so neokretnost v gozdu, poškodbe gozdnih tal in zahtevno načrtovanje sečnje, saj so stroji dragi in zahtevajo veliko izkoriščenost.

Kljub vsej sodobni tehnologiji pa je dobro usposobljen in vesten delavec še vedno tisti, ki največ pripomore k dobrim poslovnim rezultatom firme, česar nikakor ne smemo pozabiti.

Syncrofalce

Forwarder HSM 805 F

Minister mag. Dejan Židan obiskal GG SG

Ida Robnik

Direktor GG Silvo Pritrznik je ministru mag. Dejanu Židanu predstavil elemente lesene gradnje.

Na Koroškem se je 25. februarja mudil mag. Dejan Židan, minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, s sodelavci. Med svojim že tretjim obiskom Koroške v mandatnem obdobju je v svoj program vključil tudi Gozdno Gospodarstvo Slovenj Gradec, d. d., kjer so ga odgovorni seznanili z razvojnimi usmeritvami podjetja in projektom LIGNA, s katerim bi predvsem koroška podjetja, ki se ukvarjajo s pridelavo in predelavo lesne surovine, ustanovili skupni lesno razvojni center.

Ob prihodu si je najprej ogledal vzorčne eksponate elementov lesene gradnje v poslovnih prostorih Lesoteka hiše. Silvo Pritrznik, direktor GG Slovenj Gradec, je predstavil podjetje in povezane družbe z vidika razvoja in rasti podjetja v obdobju 60 let, ko mu je kljub težkim splošnim gospodarskim razmeram v zadnjih letih uspelo tudi vlagati v nove projekte in ne samo ohraniti zaposlenost, temveč tudi zaposliti nekaj novih kadrov. Izrazil pa je bojazen ob načrtovanih spremembah pri izkoriščanju državnih gozdov ob poteku koncesije leta 2016,

Minister s predstavniki vlade na obisku v GG Slovenj Gradec

da bo z nelojalno konkurenco kriterij najnižje cene škodljivo vplival na nadaljnje poslovanje družbe GG. Ministru je dal pobudo, da vlada razmisli o prehodnem obdobju, da se podjetja, kot je GG Slovenj Gradec, lahko prilagodijo novim razmeram.

Minister je z zanimanjem in odobravanjem prisluhnil predstavitvi družbe Lesoteka hiše, saj je tudi resor, ki ga vodi, povezan z lesom in okoljem, sam pa je naklonjen naravnim materialom.

Mag. Luka Zajec, direktor družbe Race Kogo, je ministru in njegovim sodelavcem predstavil projekt LIGNA, ki opredeljuje nov lesnopredelovalni center, ki bo strateško umeščen v Otiškem Vrhu, povezal pa bo podjetja, ki se na Koroškem že ukvarjajo z lesno predelavo in nova. Investicija je zelo zahtevna in predvideva približno 9 mio evrov.

Minister Židan je o spremembi sistema upravljanja z državnimi gozdovi, ki jih je med vsemi v Sloveniji 20 %, dejal, da bo podoben bavarskemu sistemu, kjer ima država "roko" nad prodajo, saj sledi cilju, da ostane les doma. Za Gozdna gospodarstva

to ne bi smelo pomeniti ničesar strašnega, saj imajo ljudi – kadre, znanje, izkušnje, stroje ... Državno gozdno podjetje ne bo imelo svojih kapacitet, ampak bo kupilo in plačalo les po poštenih cenah, imelo pa bo nadzor nad prodajo. V gozdarstvu, kjer se poseka letno določena količina lesa, je tudi omejeno število delovnih mest, nove zaposlitve in dodano vrednost pa lahko da le delo v polizdelkih in izdelkih. Ministrstvo si bo prizadevalo, da bo les na razpolago, financira pa lahko le male obrtne centre. Menil pa je, da bo minister za gospodarstvo, ki ima posluš za lesno predelavo, prisluhnil potrebam po gradnji takih lesnih centrov, kot ga je predstavil GG.

Minister je omenil še uredbo o zelenem javnem naročanju, da bi prišli zopet na vsaj 30 % takih naročil, ki se uvrščajo v to uredbo, naslednja možnost pa je, da bi država načrtno podpirala prodor izdelkov lesne industrije na tuje trge z denarnimi vložki, podobno kot pri vinarjih. Podjetja, ki se ukvarjajo z lesom, bi se morala o tem pogovoriti in izraziti interes pri vladi.

Minister si je z zanimanjem ogledal maketo lesene garažne hiše.

Ob koncu obiska se je minister zahvalil za predstavitev projektov, ki kažejo inovativno energijo.

Na vseh srečanjih z ministrom mag. Dejanom Židanom na Koroškem pa so udeleženci postavljali vprašanja o izgradnji tretje razvojne osi, ki je eden najresnejših zaviralcev razvoja koroške regije. Dobra logistična povezava je prva in najpomembnejša razvojna možnost nekega okolja. Minister je na vladi že večkrat dal pobudo za ustanovitev organa, ki bo proučeval, kateri javni interes je najbolj pomemben. Seveda pa je treba najprej poiskati vire za gradnjo tretje razvojne osi, kar pa je nerešeno vprašanje.

Danilo Knap, mag. Luka Zajec, Silvo Pitržnik, Mojca Kert in Boštjan Temnikar

Dejan Židan o gozdarstvu ob obisku javnih zavodov na Koroškem

Spec. Milan Tretjak, univ. dipl. inž. gozd.
ZGS OE SG

V dopoldanskem času od 8.30 do 10. ure sem bil na srečanje z ministrom in njegovo ekipo vabljen tudi vodja Območne enote Slovenj Gradec, Zavoda za gozdove Slovenije (v nadaljevanju OE ZGS) Milan Tretjak. Direktor Zavoda za gozdove Slovenije Damjan Oražem me je zaradi svoje

odsotnosti pooblastil, da na srečanju zastopam celoten ZGS.

Minister je na področju gozdarstva kot prednostno nalogo izpostavil ustanovitev državnega podjetja, ki bo zadolženo za gospodarjenje z državnimi gozdovi. Državno podjetje mora biti ustanovljeno najkasneje do konca leta 2015, saj v letu 2016 potečejo koncesijske pogodbe med Skladom kmetijskih zemljišč in gozdov RS in gozdnimi gospodarstvi. Državno podjetje bo zadolženo za proizvodnjo v državnih gozdovih, vključno s prodajo lesa. Cilja ustanovitve državnega podjetja sta doseganje višje rente iz gozdov in permanentno zagotavljanje lesne surovine domači primarni in finalni lesni industriji oz. zagotavljanje funkcioniranja gozdno-lesne verige. Posledično bo zaradi sprememb gospodarjenja z državnimi gozdovi nujna sprememba zakonodaje s področja gozdarstva, ki bo vključevala prihodnjo reorganizacijo celotnega

gozdarskega sektorja oz. vseh subjektov gozdarske stroke. Predvidoma bo prihodnji model gozdarstva sprejet letos, spremembe zakonodaje pa v letu 2016.

Ministra smo seznanili z rezultati sanacije žledoloma. Od 220.000 m³ poškodovane bruto lesne mase je bilo v preteklem letu saniranih več kot 190.000 m³ bruto lesne mase. Minister je pohvalil hitro in uspešno sanacijo, ki je na Koroškem več kot 85-odstotna, kar je daleč nad republiškim povprečjem, kjer je sanacija le 36-odstotna. Izpostavljena je bila problematika financiranja vzdrževanja gozdnih cest, saj občine za vzdrževanje prispevajo več sredstev, kot je sistemskih virov (pristojbine in republiški proračun). Pričakuje se sistemska rešitev financiranja gozdnih cest, prav tako lastniki gozdov pričakujejo sofinanciranje preventivnih in kurativnih ukrepov pred podlubniki v po žledu poškodovanih gozdovih.

Predstavitev gozdno-lesne verige na Koroškem

Spec. Milan Tretjak, univ. dipl. inž. gozd.
ZGS OE SG

V četrtek, 12. 2. 2015, je Območna enota Zavoda za gozdove Slovenj Gradec organizirala posvet na temo "Gozdno-lesna veriga na Koroškem", ki sta se ga udeležila državni sekretar Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Miha Marenče in direktor Zavoda za gozdove Slovenije Damjan Oražem. Posvet je bil organiziran v prostorih Race Kogo v Slovenj Gradcu.

Uvodoma sem vodja območne enote

Z leve: Spec. Milan Tretjak, vodja ZGS OE Slovenj Gradec, Miha Marenče, državni sekretar Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, in direktor Zavoda za gozdove Slovenije Damjan Oražem

Milan Tretjak predstavil proizvodne sposobnosti gozdov na Koroškem. Predviden možen letni posek se bo v Koroških gozdovih do leta 2020 dvignil na 375.000 m³ bruto, kar predstavlja izjemno surovinsko bazo za razvoj lesne industrije. Koroška smreka je ena najkvalitetnejših v

širši evropski regiji. Zaradi visokih lesnih zalog, zelo kvalitetne lesne surovine večjih dimenzij, kar je posledica dolgoletnega dobrega gospodarjenja lastnikov gozdov in strokovnega dela gozdarjev, je Koroška ena od izjemno zanimivih regij za razvoj lesne industrije in vložke zasebnega

kapitala, tako tujega kot domačega. Direktor GG Slovenj Gradec Silvo Pritrznik je predstavil gozdno gospodarstvo in hčerinske družbe, ki so ravno zaradi širokega spektra dejavnosti perspektivne in kljub gospodarski krizi uspešno poslujejo. V predstavitvi sta bila prikazana njihova ideja razvoja "Od gozda do hiše" in gospodarski potencial, ki mora Koroško postaviti na mesto enega izmed gozdarsko-lesnih centrov v Sloveniji.

Mag. Luka Zajec, direktor Race Kogo, je v svojem prispevku prikazal perspektivo in možnosti kompleksnega razvoja gozdno-lesne verige, prednosti in pogoje za postavitev lesnopredelovalnega centra na obstoječi lokaciji v Otiškem Vrhu. Med podajanjem sta bili prikazani bilanca dejanske in možne rabe lesa ter časovna dinamika potencialnega razvoja z različnimi partnerji znotraj in izven koroške regije. V nadaljevanju so si prisotni v

prostorih Lesoteke hiše ogledali makete različnih lesenih sten za gradnjo lesenih hiš in se seznanili z načini gradnje le-teh, ogledali pa so si tudi žago Gozdnega gospodarstva SG v Otiškem Vrhu. Državni sekretar Miha Marenče je posvet sklenil z mislijo, da ima Koroška nedvoumno izjemen potencial za postavitev in razvoj lesnopredelovalnega centra. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano bo v okviru svojih možnosti projekt podprlo.

Projekt Trajnostno upravljanje Pohorja SUPORT

Ida Robnik

Pohorje skupaj obsega 840 km² in s svojim zahodnim delom sega na območje Koroške. Več kot 70 % površine pokrivajo pretežno smrekovi gozdovi. Pohorje s svojimi naravnimi in krajinskimi značilnostmi spada v evropsko mrežo območij Natura 2000, katere glavni cilj je ohraniti biotsko raznovrstnost varovanih območij.

To je prostor, kjer sobivajo lastniki zemljišč z drugimi prebivalci narave, med njimi so nekatere redke zaščitene vrste ptic. Na teh območjih najdemo redke rastlinske vrste, kjer pa se odvija tudi vrsta turističnih aktivnosti, organiziranih in neorganiziranih rekreacijskih in drugih dejavnosti. Prav zato je treba zaščititi in ohraniti ta posebna območja, hkrati pa omogočiti dejavnosti tako prebivalcem teh območij kot organizacijam, ki nudijo obiskovalcem v naravi sprostitev, kot so športne aktivnosti, nabiranje zelišč in plodov in še mnoge druge vrednote, ne nazadnje razgled v lepem mirnem okolju.

Deležniki, ki skrbijo za ta prostor, med njimi gozdarji, naravovarstveniki, lokalne skupnosti in druge organizacije, skrbno bdijo nad objavljenimi razpisi za pridobitev sredstev za ohranjanje, vzdrževanje in razvoj takih posebnih območij. Dva taka sta bila razpis Programa norveškega finančnega mehanizma in Program finančnega mehanizma Evropske gospodarske skupnosti, ki sta potekala od leta 2009 in bila zaključena konec leta 2014. **Nanju so se prijavili partnerji Zavoda za gozdove Slovenije, Zavoda RS za varstvo narave, RRA Koroška (Regionalna razvojna agencija), Občina Ribnica na Pohorju in občina Zreče in uspeli s projektom Trajnostno upravljanje Pohorja – SUPORT. Nosilec**

projekta je ZGS Območna enota Slovenj Gradec, vodja pa Vlado Petrič.

Gozdarji se vključujejo v take naravovarstvene projekte med drugim tudi zato, da si zagotovijo sredstva za izvajanje del, kjer lahko unovčijo svoje znanje v gozdnem prostoru oziroma gozdni krajini, kjer se srečajo seveda tudi z naravovarstvenimi vsebinami.

Projekt SUPORT je krovni projekt, ki pokriva projekte, ki se na Pohorju že izvajajo v okviru območja Natura 2000: projekt NATREG – Vizija Pohorje 2030, projekt ALPA, ki se ukvarja z ohranjanjem travnišč in WETMAN, ki zagotavlja ohranjanje mokrišč – visokih barij.

S projektom SUPORT partnerji želijo zagotoviti trajnostni razvoj in trajnostno upravljanje Pohorja v smislu, da se ugotovi, kje so lahko locirane in se lahko razvijajo razvojne dejavnosti, kot so turizem in druge gospodarske panoge, in kje varovati pohorske bisere, vse ostale dejavnosti pa so neke vmes.

Območje, kjer se bo projekt izvajal, obsega 25.733 ha od Slovenj Gradca do Zreče in Slovenske Bistrice ter okrog Hoč, Ruš, preko Lovrenca na Pohorju nazaj do Ribnice na Pohorju.

V obrazložitvi so prijavitelji projekta

zapisali: "Skozi projekt nameravamo zagotoviti ustrezno upravljanje s štirimi habitatnimi tipi Natura 2000, kot so vrstno bogata travnišča, prehodna barja, aktivna visoka barja, barjanski gozdovi, ter s habitatni petih živalskih vrst: divji petelin, ruševca, veliki pupek, hribski urh, travniški postavnež. Pridobili bomo podatke o stanju petih kvalificiranih vrstah Natura 2000, kot so gozdni jereb, koconogi čuk, mali skovik, tristrsti detel in črna žolna. Usmeritve bomo vključili v sektorske načrte ter oblikovali model trajnostnega upravljanja območja." To so specifični cilji oziroma usmeritve projekta, ki bodo opredeljene v strateških dokumentih.

Vrednost upravičenih stroškov projekta je 606.707,71 evra. Sofinancirano je 95 % upravičenih nepovratnih sredstev, 5 % sredstev pa se sofinancira iz lastne udeležbe.

S tem projektom bo postavljen kompromis rabe prostora, s katerim lastnik gozda ne bo omejen, hkrati pa bodo varovana omenjena zaščitena območja in omogočene tudi dejavnosti s področja turizma, športa in rekreacije, ki sodijo v ta prostor. To bo model rabe prostora, ki bo kasneje lahko uporaben v vsem slovenskem prostoru.

Projekt SUPORT so na novinarski konferenci predstavili: spec. Milan Tretjak, ZGS OE Slovenj Gradec, Vlado Petrič, vodja projekta, dr. Nika Debeljak Šabec, Zavod RS za varstvo narave, konferenco pa je vodila Mateja Kocjan.

Informativni gozdarski storži v februarju 2015

Gorazd Mlinšek, univ. dipl. inž. gozd.

ZGS OE SG

Zima se je prevesila v drugo polovico. Za nami je najkrajši mesec v letu februar ali svečan. Letošnji svečan ni bil pretirano hladen. Zelo malo ledenih sveč je viselo z žlebov. Najnižje dnevne februarске temperature v dolini so bile med -6 in 4 °C, najvišje dnevne pa med -2 in 10 °C (27. 2.). V višjih predelih je bilo bolj hladno. Na Rogli so se najnižje dnevne temperature gibale med -12 in 3 °C, čez dan se je zrak "segrevail" med -8 in 3 °C. Sonce postaja vse bolj močno, dan se daljša. Zima se seli v višje predele. V prvem februarskem tednu je naletaval sneg tudi v dolini 1., 3., 5. in 6. februarja. V nižjih predelih količina zapadlega snega ni bila obilna (od 3 do 5 cm), v višjih predelih pa se je snežna odeja debelila tudi v zadnji tretjini februarja. 22. februarja je v dopoldanskem času do nadmorske višine 700 m deževalo, v popoldanskem času se je shladilo, sneg je pobelil pobočja tudi nad 400 m nadmorske višine. V hribih je tam, kjer je rahlo snežilo še 24. in 25. februarja, ta dan zapadlo 10 cm in več snega. Na Koroškem v februarju veter ni povzročal večjih težav. Sunki vetra so bili močnejši 6. februarja na izpostavljenih višjih grebenih. Podrli so posamezna v lanskem letu razrahljana drevesa. Težave so imeli predvsem na Primorskem, kjer je veter v posameznih predelih odkrival tudi strehe. **Na odseku primorske avtoceste Selo–Ajševica je 6. februarja burja pihala s hitrostjo 125**

do 150 km na uro. Vreme nam je v letošnjem februarju prizaneslo, začetek lanskega je bil zelo divji – žled je močno poškodoval veliko gozdov skoraj po vsej Sloveniji. Žalostni ledeni spomini ne bodo hitro izginili, revitalizacija poškodovanih gozdov bo trajala nekaj desetletij. Upajmo, da zaradi nenadnih vremenskih sprememb ujme ne bodo pogoste!

Kljub takojšnji sanaciji po žledu poškodovanih gozdov bo nevarnost prekomerne namnožitve podlubnikov zelo velika. Slabo vitalnega in delno poškodovanega drevja je veliko. Če se bodo dvignile dnevne temperature v daljših časovnih obdobjih nad 16 °C in se bo pojavilo sušno obdobje v marcu in aprilu, lahko na našem območju v nižinskih predelih pričakujemo letošnja (sveža) žarišča že v maju. Revirni gozdarji so že v februarju bili pozorni na lanska v jesenskem času nastala žarišča, ki so opazna šele zdaj. Lastniki gozdov, tudi sami preglejte svoj gozd. Čim prej zaključite zimsko sečnjo, vestno izvedite gozdni red, hlovovino pravočasno odpeljite iz gozda. Držite se rokov zaključka sečnje, podanih na odločbah za posek (odločbi A in C). V od 1. oktobra do 19. marca odkritih žariščih lubadark morajo lastniki izvesti sanitarno sečnjo in izdelavo lubadark v tem obdobju. Če odkrijejo žarišče med 27. februarjem in 18. marcem, morajo izvesti že omenjene ukrepe v 21 dneh. V 21 dneh morajo biti urejena tudi žarišča, odkrita v času od 18. marca do 30. septembra, zaradi morebitne nevarnosti izleta podlubnikov zaradi njihovega razvoja ugodnih vremenskih razmer pa tudi prej. Če lastnik sam odkrije žarišče, mora to javiti svojemu revirnemu gozdarju na krajevni enoti ZGS in izvesti ukrepe za zatiranje

podlubnikov v zgoraj omenjenih rokih glede na čas odkritja žarišča. V 8 dneh po končani izvedbi teh ukrepov mora javiti revirnemu gozdarju količinsko in vrstno sestavo sanitarne sečnje in drugih izvedenih ukrepov. Najbolj učinkovito je, če revirni gozdar in lastnik skupaj pregledata nastalo žarišče in se dogovorita za ukrepe, ki jih revirni gozdar poda v C-odločbi.

Prenamnožitev podlubnikov preprečujemo tudi na skladiščih gozdnih lesnih sortiment s kontrolnimi pastmi in prednostno predelavo sortiment iglavcev. Upravljalci skladišč morajo zagotoviti in postaviti zadostno število kontronih pasti s feromonskimi pripravki za spremljavo gostote, razvoja in ulova podlubnikov po navodilih ZGS na svoje stroške. Rok za postavitev pasti na skladiščih je 15. marec.

V februarju smo poleg pregledov zdravstvenega stanja gozda pripravljali podatke za izvedbo operativnih planov vlaganj v gozdove. Če bodo vremenske razmere ugodne, bo treba začeti s saditvijo (redna obnova, obnova v po ujmah – razen žleda –, lubadarjih in drugih škodljivcih poškodovanih gozdnih površin) na prisojnih legah že v drugi polovici marca ali v prvi polovici aprila. Načrtovana obnova po lanskem žledu poškodovanih gozdov bo izvedena v jesenskem času. Izvedba redne sadnje in obnove žarišč lubadark in po ujmah (veter, plaz, drugo) načrtovanih gojitvenih in varstvenih del bo odvisna od razpoložljivih proračunskih sredstev RS, sanacija načrtovanih obnovitvenih ukrepov v po žledu poškodovanih gozdov pa od razpoložljivih sredstev PRP 2014–2020 za leto 2015.

Po žledu uničen sestoj rdečega hrasta pod Navršnikom na Navrškem vrhu 2. 2. 2014

Po žledu uničen sestoj rdečega hrasta pod Navršnikom na Navrškem vrhu 8. 2. 2015

Po žledu poškodovan gozd in elektrovod pri Reberniku na Navrškem vrhu 2. 2. 2014

Saniran po ledu poškodovan gozd in elektrovod pri Reberniku na Navrškem vrhu 8. 2. 2015

Pojav škodljivih organizmov je v naših gozdovih vse večji, zato moramo tudi gozdarji dopolnjevati znanje o varstvu gozdov. Vodje odsekov za gojenje in varstvo gozdov smo tudi pregledniki zdravstvenega stanja gozdov. 5. in 9. februarja smo se udeležili strokovnega usposabljanja iz zdravstvenega varstva rastlin. Obnovitveni tečaj je potekal v prostorih Kmetijskega inštituta Slovenije v Ljubljani.

12. februarja 2015 smo imeli gozdarji v

Slovenj Gradcu svoj praznik. Ob razglasitvi podatkov izklicnih cen in količin prodanih sortimentov na 9. licitaciji vrednejše hlodovine so se zbrali gozdarji, lastniki gozdov in uporabniki lesa iz vse Slovenije in sosednjih držav. Bilo je zanimivo!

Gozdarji ZGS OE Slovenj Gradec in strokovnjaki ZRSVN so 16. februarja 2014 predstavili širši javnosti in novinarjem projekt »Trajnostno upravljanje Pohorja – SUPORT« na letališču v Turiški vasi. ZGS je nosilec projekta, ZRSVN pa partner pri

projektu. Vsi, ki so vpeti v ta naravovarstveni projekt na površini Natura 2000, so se seznanili z posameznimi operativnimi nalogami na delavnici 17. februarja 2014 na Pungartu pod Kopami.

To je samo nekaj gozdarsko obarvanih zanimivosti in dogodkov v koroškem gozdnogospodarskem območju in izven v najkrajšem mesecu.

Rdeča trohnoba – bolezen iglavcev

Jerneja Čoderl, univ. dipl. inž. gozd.

ZGS OE SG

Gozdarji pri odbiru drevja za posek za vsako odkazano drevo opredelimo vrsto sečnje oz. vzrok sečnje. Sečnje so lahko negovalne ali varstveno-sanacijske, drevje odkazujemo za gozdno infrastrukturo, evidentiramo sečnje izven gozda in poseke brez odobritve (črne sečnje).

V skupini varstveno-sanacijskih sečenj so vzroki odkazil in poseka med drugim boleznimi, ki jih največkrat povzročijo parazitske glive. Pri vnosu podatkov o odbiru drevja za posek moramo za potrebe evidenc določiti, kateri škodljiv dejavnik je vzrok za varstveno-sanacijske sečnje oz. za nujen posek oslabelega drevja. Med boleznimi in glivami, ki pogojujejo sanitarni posek iglavcev, so pogost vzrok trohnobneži (lat. *Heterobasidion spp.*), ki povzročajo rdečo trohnobo.

Po strokovni monografiji Dušana Jurca povzemam dognanja in zanimivosti o ekonomsko najškodljivejši bolezni iglavcev

na severni zemeljski polobli, kakor avtor navaja v predgovoru.

Rdeča trohnoba razvrednoti les, zmanjšuje prirastek zaradi kronične okužbe korenin in povzroča, da so okuženi sestoji občutljivejši za vetro-, snego- in žledolome.

Rdečo trohnobo, ki se kaže z rdečo rjavo obarvanostjo lesa v deblu in

Kolobar smrekovega debla, okuženega s trohnobnežem (bela prevleka na meji med okuženim in neokuženim lesom)
Foto: Dušan Jurc

Razen glive, ki povzroča rdečo trohnobo, les na podoben način razgrajujejo številne druge glive. Le gliva, ki je vzrok za rdečo trohnobo, pa ni nevarna le drevesu, v katerega se je naselila, ampak **tudi po poseku okuženega drevesa ostane v gozdu in uničuje les iglavcev v svoji neposredni**

koreninah, in ko les v daljšem obdobju trohnenja razpade, v deblu pa nastane votlina, povzroča gliva, ki se v les naseli in se z njim hrani. Glive so zgrajene iz hif, ki z encimi razgrajujejo celulozo in lignin. Razgrajene snovi hife vsrkajo in gliva se tako hrani. Gliva, ki povzroča rdečo trohnobo, lahko živi v drevesu več let in povzroča njegovo propadanje.

Trohnobnež na panju, razvijajoče se trosišče
Foto: Niki Ogris

okolici. Gliva ostaja v okuženem panju in koreninah in lahko okuži korenine ter uničuje les iglavcev v svoji okolici še vrsto let oz. v naslednji generaciji gozda.

Z glivo, ki povzroča rdečo trohnobo iglavcev, so se v zgodovini ukvarjali številni raziskovalci. Že v letu 1821 je bila prvič opisana. Danes poznamo smrekovo,

borovo in jelovo rdečo trohno, ki jih povzročajo tri vrste glive. Najnevarnejša povzročitelj gospodarske škode na smreki v Evropi sta smrekov in borov trohno. Jelov trohno redko povzroča trohnenje lesa živih jelk. Govorimo torej o **smrekovem, borovem in jelovem trohno**, bolezni pa so posledično poimenovane kot **smrekova rdeča trohna, borova rdeča trohna in jelova rdeča trohna**.

Smrekov trohno povzroča rdečo trohno predvsem na smreki. Okuži tudi drevesa rdečega bora, če ti rastejo v bližini trohne smrekovih panjev. Druge drevesne vrste okuži redko (macesen, jelko).

Borov trohno ima širši krog gostiteljev kot smrekov trohno. Poleg bora zajeda še smreko, ki je v enaki meri občutljiva na okužbo z borovim in smrekovim trohnom. Zato je borov trohno gospodarsko pomemben parazit smreke. Gostitelji borovega trohna so poleg bora in smreke tako še brin, macesen, breza, jelša, jerebika, trepetlika.

Jelov trohno je vezan na jelko in jo ogroža bolj v Mediteranu. Pojavlja se tudi na ostalih rastiščih jelke, živi na jelovih in smrekovih panjih in zelo redko povzroča rdečo trohno v živem drevu.

Ker rdeča trohna ne povzroča značilnih zunanjih znamenj na živem drevesu, je v gozdu ne moremo z gotovostjo ločiti od trohna, ki jih povzročajo druge glive. Ko je bolezen že močno razširjena po drevesu, opazimo odebelitev spodnjega dela debla pri smreki. Ob udarcu sekire po takšnem deblu votlo zadoni.

V čistih smrekovih sestojih se okužba s trohnom običajno širi v krogu na okoliško drevje, širitev pa je omejena na okoli 50 metrov. Trohna ni vezana le na osrednji del debla, večkrat se širi iz stranske korenine in se v deblu kaže le v stožcu ob strani. Predvsem stara drevesa imajo pogosto okužen tudi velik del koreninskega sistema. Okuženost drevesa se kaže tudi v krošnji, ki je presvetljena, iglice porumenijo.

Rdeča trohna se v deblu širi z različno hitrostjo. Letno lahko pri smreki na začetku okužbe napreduje tudi od 20 do 40 cm. Višina, ki jo trohna v deblu dosega, se giblje med 19 in 25-kratnikom premera trohne na panju. Trohna lesa v smrekovih deblih lahko seže tudi do višine 12 metrov. Gliva se razrašča predvsem v jedrovini.

Vdor rdeče trohne v sestoj omogočajo **sveži panji** iglavcev. Zanimivo je, da trohno okužijo površino panjev iglavcev le v tednu ali dveh po sečnji, ker so sposobni okužiti živa tkiva gostitelja. Panj po sečnji še "živi", procesi so še posebej dolgo prisotni, če so korenine posekanega drevesa zrasle s koreninami sosednjih dreves. Stiki med koreninami in zrasle korenine so **najpomembnejše vstopno mesto smrekove rdeče trohne iz okužene korenine v sosednje zdravo drevo**. Trohnom ustrezajo sveži panji iglavcev in jih okužijo brez težav, v panju in koreninah se trohna hitro širi. Po koreninah panjev se trohno širijo tudi več kot 2 m na leto in lahko živijo tudi do 60 let.

Proti rdeči trohni se je mogoče boriti predvsem z gojenjem in pravilnim izkoriščanjem gozdov. Večja verjetnost

okužbe z rdečo trohno je na rastiščih pod 700 m nadmorske višine, na bogatih tleh, ob nihanju talne vode, če so bila v preteklosti tla v kmetijski rabi, če so bili iglavci prejšnje generacije okuženi z rdečo trohno in če so sosednji gozdovi močno okuženi z rdečo trohno.

Paša živine v gozdu povečuje verjetnost okužbe z rdečo trohno. Če se pase živina na opučenih kmetijskih površinah, so okužbe še močnejše. Močno okužen sestoj iglavcev nadomestimo z listavci. Že ena generacija listavcev povzroči, da v panjih iglavcev propadejo vsi trohno.

Negovalna dela v mladih fazah gozda moramo izvajati zgodaj, posegi v mladju in gošči naj bodo močni. Redčenja letvenjakov in drogovnjakov omogočajo vdor trohna v sestoj skozi panje, zato naj bodo čim šibkejša in izvedena pozimi. Cilj so mešani sestoji, razdalje med iglavci naj bodo čim večje. Pri delu v gozdu ne smemo povzročati poškodb debel in korenin.

V Sloveniji vzgajamo naravne, mešane gozdove. Smreke sadimo vedno manj. Tujerodnih iglavcev v sestoji ne vnašamo. V zasmrečene sestoji vnašamo listavce. Cilj pri obnovi gozda nam je naravno pomlajevanje. Paše v gozdovih praviloma ni več. Gojenje gozdov omejuje širjenje rdeče trohne, pa vendar je trohno zelo pogosti škodljivi dejavnik, ki ga pri vnosih odkazil v računalnik evidentiramo.

Vir: Jurc, Dušan: Rdeča trohna – povzročitelji, opis bolezni in ukrepi proti njej, strokovna monografija, Gozdarski inštitut Slovenije, 2001.

Regijski obisk ministra mag. Dejana Židana

Tatjana Ladinek

V sredo, 25. februarja, je bil minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano mag. Dejan Židan s sodelavci, državno sekretarko mag. Tanjo Strniša, državnim sekretarjem Mihom Marenčem in Luko Kočevarjem, vodjo službe za odnose z javnostmi in promocijo, na tretjem regijskem obisku ministrstva v tem mandatu v Koroški regiji. V okviru obiska se je srečal z zaposlenimi v organih v sestavi in javnih zavodih, ki so v pristojnosti

Minister s svojo ekipo med predstavniki Občine Ravne

Minister mag. Dejan Židan s sodelavci in člani Čebelarkega društva pri čebelnjaku Čebelarkega sadjarskega učnega centra na Fari na Prevaljah

MKGP (Upravo RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, Inšpektoratom RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo, kmetijsko svetovalno službo, Zavodom za gozdove Slovenije), Skladom kmetijskih zemljišč in gozdov RS ter upravnimi enotami. Minister in državna sekretarja so med obiskom nekaterih podjetij in turistične kmetije obiskali tudi Čebelarkega društva Prevalje.

Ministra s sodelavci smo pričakali pred občino Prevalje in v prostorih sejne sobe se je ob vseh prisotnih podala debata o

problematiki čebelarstva na Koroškem. Med največjimi problemi je pojav rumenih čebel ob mejnem pasu z Avstrijo. Tik ob meji je veliko čebel, ki so križane z italijansko rumeno čebelo in te čebele prehajajo na naše območje in se križajo z našo krajnsko sivko, ti križanci pa so veliko slabši kot krajnska sivka. Zaradi tega imajo čebelarji velike težave pri ohranjanju čistosti pasme. Velika bojazen je, da se ta pojav razširi in s tem čebelarjem povzroči gospodarsko škodo. Ministra smo s tem problemom seznanili in je obljubil, da bo posredoval pri avstrijskem kmetijskem

ministru, da se ta problem začne reševati.

Z ministrom smo se pogovorili še o drugih aktualnih problemih v društvih. Vsem našim pripombam je prisluhnil in nam obljubil vso podporo.

Za prijetnejši del obiska smo ministra povabili v Čebelarkega sadjarski učni center na Fari na Prevaljah, kjer smo ga sprejeli predstavniki Čebelarkega in sadjarskega društva ter Društva kmetic Mežiške doline. Ob ogledu čebelnjaka, nasada sadnega drevja in cvetlično zeliščnega vrta v sodelovanju vseh treh društev je stekla prijetna beseda. Ministrska ekipa je bila nad učnim centrom navdušena in izrečene so bile pohvale. Center je postavljen v mirnem kotičku poleg farne cerkve Device Marije na jezeru. Namenjen je predvsem čebelarjem in šolskim ter odraslim skupinam.

V centru je postavljen tipični slovenski čebelnjak z učno sobo, panjskimi končnicami z otroškimi motivi in hotelom za žuželke. Ob čebelnjaku stoji kozolec, ki sprejme okrog dvajset obiskovalcev. Vsebinsko dopolnjuje sadovnjak, kjer so zasajena drevesa starih sadnih sort, ki so namenjena izobraževanju, pridelavi, negi, sajenju in obrezovanju. Učni center je namenjen tako ogledom kot tudi raznim delavnicam. V njegovem sklopu je nastal tudi cvetlično zeliščni vrt z več kot šestdesetimi vrstami cvetic, zelišč in dišavnic. Velik poudarek je na medovitosti posameznih rastlin.

Dva jubileja na Očkovi kmetiji

Vančy

Foto: Zdenko Kupčič

Prijatelji z Ojstrice so mi povedali, kako je bilo nadvse veselo na Očkovi kmetiji, ko sta dva brata v začetku februarja skupaj praznovala, Jože gospodar 80 let in njegov brat Pavli, ki tudi živi na Očkovi kmetiji, 70 let. Za to priliko jima je nečakinja spisala lepo dolgo *prigodno* pesmico, katere par verzov sem zapisal:

Pod obronki gozda lesena stara hiška je stala, v njej se številna otročad je igrala, a zdaj je več ni, le lep spomin še nanjo živi.

Ni bilo bogastva, izobilja tudi ne, le domačega kruha bilo je za vse. Ker čas teče, beži, mine tudi čas lepih mladostnih vseh dni ...

Pogled z Ojstrice na Očkovo kmetijo

Očkova kmetija stoji visoko nad Goriškim vrhom, tik pod vznožjem Košenjaka, na 1100 m nadmorske višine. Jože že vse življenje živi na njej. Tu gospodarita z ženo Ivanko, seveda pa zdaj že počasi vajeti prevzema sin Jože s

prijateljico Tejo. Tako kot je na kmetijah običaj, pa za delo, ko je treba, poprimajo vsi. Tako jim pri delu pomaga še Jožetov brat Pavli, ki je v pokoju.

Kmetija obsega okoli 60 ha gozda in 18 ha travnikov in njiv, kjer še sejejo rž in

Jože Očko rad prebira Viharnik

doma pečejo kruh. Ko sva jih z Zdenkom obiskala, so nama postregli z okusno malico, ki je poleg mesnih dobrot vabljivo dišala prav zaradi domačega kruha in okusnega mošta. V štali imajo čez 20 govejih živali, saj je poleg dela z lesom pri njih primarna dejavnost živinoreja. Kako drugačno je življenje tako visoko v hribih, sva videla, ko sva jih obiskala. Spodaj v

Z leve: Teja, sin Jože mlajši in Jože Očko z ženo Ivanko

dolini že ni bilo več nobenih sledov snega, gori pa ga je bilo še vedno kar krepko do kolen.

Jože je bil vse življenje na Ojstrici vpet v delu vaške skupnosti. Več kot 24 let je bil cerkveni ključar, za kar je lani prejel posebno priznanje, več kot 50 let pa je kot godbenik sodeloval in igral v godbi na pihala Ojstrica; igral je bariton. Z igranjem

pri Ojstriški *plehmuziki* je šel po očetovih stopinjah že pred služenjem vojske in takoj po prihodu nazaj nadaljeval.

Ob lepem jubileju sva mu z Zdenkom iz srca čestitala.

Je pa pri Očku tudi planinska postojanka, kjer planinci lahko dobe žig, če pa so lačni, sem prepričan, da gotovo tudi kos kruha in za žejo okusnega mošta.

Na kmetiji Brdnik v Otiškem Vrhu

Mirko Tovšak

Kar nekaj motivov je bilo, da smo se tokrat odločili obiskati kmetijo Rotovnik, ki jo domačini bolje poznajo pod domačim imenom Brdnik. Je kmetija, ki leži visoko nad dolino, ki povezuje Slovenj Gradec z Dravogradom. Do nje je od nekdanje Tekstilne tovarne Otiški Vrh speljana obnovljena asfaltna cesta. Ko se povzpemo po nekaj ostrih serpentinah do samega vrha, zagledamo več gospodarskih poslopij, ki pripadajo tej domačiji. Najprej vidimo novo stanovanjsko poslopje, kjer živita mlada gospodarja, poleg je kašča, ki služi tudi za sprejem priložnostnih gostov, staro stanovanjsko hišo pa družina obnavlja za potrebe dopolnilne dejavnosti na kmetiji. Le hlev, ki je že skoraj dotrajan, je potreben temeljite obnove.

Ko smo se oglasili na kmetiji, sta najstarejša člana družine Janko in Tončka Rotovnik pridno pripravljala doma pridelano hrano. Tončka se je ukvarjala s pakiranjem doma izdelanih jajčnih rezancev, Janko pa je pripravljala sestavine za *fulo partenih* klobas. Mladih gospodarjev še ni bilo doma, ker sta imela druge opravke, vendar sta se nam kasneje pridružila in skupaj z Jankom in Tončko postregla z nekaterimi podatki, ki so

Domačija Brdnik

povezani z gospodarjenjem na tej kmetiji.

Kmetija obsega vsega 20 ha površin. Od tega je približno polovica obdelovalne zemlje, ostalo pa je gozd. Glede nato, da kmetija leži na pretežno hribovitem območju, je na takšnih površinah težko preživeti izključno s kmetovanjem, zato se je že oče Janko odločil, da začne na kmetiji dopolnilno dejavnost. Polovico kmetije je oče po mami smrti prepisal na nova gospodarja, preostalo polovico pa sta nova gospodarja prevzela po očetovi smrti leta 1998. Pred tem sta bila Janko in Tončka zaposlena v Tekstilni tovarni v Otiškem Vrhu, ob prevzemu kmetije pa sta ostala doma in začela gospodariti na

svojem. Sicer so bili v tej družini še trije otroci, poleg Janka še trije fantje in hčerka. Ostali otroci so se odselili na svoje, za gospodarjenje na kmetiji pa je bil določen Janko. Ta je v času, ko sta živela še njegova starša, poleg redne zaposlitve pomagal tudi pri kmečkih delih. Znal se je vključiti tudi v javno delovanje, saj je bil vrsto let v odborih zadruga in hranilnice, v treh mandatih pa tudi član občinskega sveta Občine Dravograd. V njegovi družini so bili rojeni trije sinovi. Najprej je na kmetiji začel mizariti sin Matej, tako da je stara stanovanjska hiša nekaj let služila kot delavnica za mizarstvo dejavnost. Kasneje se je Matej odselil, najmlajši sin Jure pa je

Družina Brdnik z najmlajšim sinom Gašperjem

skupaj z ženo Vanjo zagospodaril na novo. Staro stanovanjsko hišo sta delno obnovila, prostore pa preuredila za dopolnilno dejavnost peke kruha, peciva in predelave sadja. Skupaj z očetom Jankom in mamo Tončko so začeli peči kruh, nato pa razširili svojo dopolnilno dejavnost še s peko drugih kmečkih dobrot. Vse, kar pridelajo doma, prodajajo tudi na tržnicah. Tako prodajajo svoje izdelke na tržnici v Mariboru in Celju, na Koroškem pa lahko vsako sredo kupite njihove izdelke v Dravogradu in Slovenj Gradcu.

Njihov kruh in drugi živilski proizvodi so zelo cenjeni pri kupcih, zato se veliko domačinov odloča, da kupuje kruh le pri njih, njihovi rezanci in pecivo pa so tudi nekaj posebnega. Vredno je poskusiti vse njihove dobrote. Svoje dobrote redno razstavljajo na vseslovenski razstavi "Dobrote slovenskih kmetij" na Ptuj. Na

vseh dosedanjih predstavitev so prejeli najvišja priznanja za kvaliteto hrane, zato skorajda ni kruha, pečenega na Brdnikovi kmetiji, ki mu ne bi že prej podelili na Ptuj najvišje, zlato priznanje.

Mlada gospodarja na kmetiji, Jure in Vanja, se zelo trudita, da bi v prihodnje

Oče Janko pri svojem delu

obnovila tudi hlev, v katerem imata trenutno 12 glav goveje živine. Žal sta tudi tu naletela na administrativne zapreke, saj del zemljišča, na katerem naj bi razširila svoj hlev, spada med kmetijska zemljišča, na katerih ni dovoljena širitev gradnje. Tako že vrsto let čakata, da bi s spremembo prostorskega plana občina omogočila novogradnjo hleva. Še ena birokratska omejitev torej, ki onemogoča hitrejši napredek kmetijskih gospodarstev v hribovitih območjih.

Ob koncu našega obiska sta mi mlada gospodarja potožila glede novih predpisov, ki omejujejo dopolnilno dejavnost na kmetijah. Po novem so z republiškimi predpisi omejili količine izdelkov, ki jih kmetje lahko pridelajo z dopolnilno dejavnostjo. Ta količina je od do sedaj priznane skoraj razpolovljena, zato se mladi gospodarji sprašujejo, ali lahko ob takih omejitvah posamezna kmetija doseže takšen dohodek, ki omogoča celotni družini tudi socialno varnost in preživetje. Takšno omejevanje je še toliko bolj nesmiselno, saj kmetije, ki se ukvarjajo z dopolnilno dejavnostjo, plačujejo povsem enake davke in

Dobrote z Brdnikove kmetije

prispevke kot tisti, ki imajo registrirano redno obrt. Do sedaj na Brdnikovi kmetiji ni bilo treba iskati dodatne zaposlitve enega izmed družinskih članov, vprašanje pa je, če bo ob vseh teh omejitvah to tudi možno v prihodnje.

Vsekakor pa je treba pohvaliti družino Brdnik, saj jim je uspelo tudi v sedanjih težkih časih ohraniti hribovsko kmetijo in zagotoviti vsem članom primerno socialno varnost. Takšne kmetije bi morala naša država še posebej spodbujati z najrazličnejšimi ukrepi, ne pa da njihove dejavnosti omejuje z nesmiselnimi predpisi.

Takoj lahko opazimo, da pri Brdniku živita dve generaciji v popolnem sožitju in sodelovanju. Takšno sodelovanje pa gotovo prinaša uspehe in napredek tudi v najodročnejših delih našega kmetijskega okolja.

Kašča, ki služi tudi za sprejem gostov

Vrt je naložba v zdravje in počutje

Ida Robnik

Kristina Ravnjak

Društvo kmetijskih inženirjev in tehnikov Koroške je 23. februarja pripravilo predavanje o urejanju krajine in vrtov v knjižnici Ksaverja Meška v Slovenj Gradcu. Vrtnarske namige, kako izboljšati bivalno okolje, je delila Kristina Ravnjak, mlada krajinska arhitektka, avtorica številnih člankov o urejanju vrtov v strokovnih revijah, zaposlena na RRA za Koroško.

V uvodu je predstavila poklic krajinskega arhitekta. Sama tematika, s katero se tak profil izobrazbe srečuje, je priprava načrtov in drugih dokumentov za varovanje, upravljanje in načrtovanje odprtega prostora, kot so vrtovi, parki, urbana središča, obcestni in obvodni prostor, sanacije kamnolomov in drugih

Udeleženci predavanja

degradiranih območij ter tudi urejanje podeželja. Pri tem tesno sodelujejo z arhitekti, gradbeniki, agronomi in drugimi profili, ki prav tako urejajo krajino. To je v Sloveniji mlad poklic, šolanje te smeri se je začelo pred dobrimi štiridesetimi leti, zato tudi pri nas nimamo tradicije urejanja svojih vrtov v smislu neke kulture.

O samem urejanju vrta, mišljeno v neposredni okolici hiše, pa je Kristina Ravnjak poudarila, naj bo tak, da se bomo v njem dobro počutili vsi, ki živimo v hiši, da bo nudil zadovoljstvo tistim, ki želijo pridelovati zelenjavo in druge vrtnine, otrokom, in da bo tudi prostor za druženje odraslih.

Urejen vrt je dobra naložba, čeprav nekaj stane, je lahko temelj zdravja, če vanj prenesemo elemente, ki zagotavljajo zdravje, kot so voda, prostor za uživanje, pridelava hrane, šport, domača zdravila in še mnogi drugi.

In, preden sploh začnemo graditi vrt, bi morali narediti analizo, kaj, kje, zakaj, nato kreirati prostor za daljše obdobje in pri izvedbi razmišljati o finančnih

možnostih in vzdrževanju, šele nato pride na vrsto nakup rastlin, ki jih posadimo.

Seveda je udeležence zanimalo še mnogo več. O visokih gredah, ki so v zadnjem času moderne, Kristina meni, da so sicer dobre rešitve, ki omogočajo lažje delo brez sklanjanja, niso pa primerne za vsak prostor, še posebej je škoda, če imamo vrt z dobro prstjo na dobrem mestu, pa iz njega potem naredimo visoko gredo, kar je nesmisel. Tudi o semenih je tekla beseda. Kristina zaupa našim semenarnam, priporoča pa, da gospodinjstva, še posebej na podeželju, ohranijo stare sorte, ki jih gojijo iz roda v rod.

Vrt ni nikoli končana zgodba, o njem vedno radi govorimo, še posebej v sedanjem času, ko imamo besedo samooskrba nenehno na ustih in ko govorimo o urejenosti krajine, o zdravju in samopomoči pri tem – z gojenjem, nabiranjem in uporabo zdravilnih zelišč, ko govorimo o sprostivni in preživljanju prostega časa v okolju, ki nas napolni z energijo – to pa je zagotovo lahko naš vrt.

Pomlad je tu

Janez Bauer

Prej ali slej je toplo sonce tudi letos ogrelo pročelja naših čebelnjakov. Takrat smo čebelnice veselo poletele na plan in v panje nosile prve grudice cvetnega prahu in vode.

Dnevi se že lepo daljšajo, postalo je tudi topleje in v čebelnem panju je vse narobe. Treba je počistiti še zadnji kotiček. Iz prvih letošnjih zaleženih celic se že valijo mlade čebele. To mladino je treba ukrotiti in naučiti reda. Po redu smo kranjice še posebej znane. Vsaka mlada, pravkar izvaljena čebela mora najprej počistiti za sabo. Pospraviti posteljo, se umiti z dlačicami in pomagati sovrstnicam. Vsak dan se nas izvali več, saj naša mati matica pridno zalega prazne celice. Preden zaleže

Matica in čebele krmilke

jajčece, najprej pogleda v celico in se prepriča, ali je čista in pospravljena. V umazano in poškodovano celico nikdar ne bo zalegla jajčeca. Za te stvari smo odgovorne mlade, pravkar izvaljene čebele. Kmalu nam nabreknejo krmilne žleze in že čez nekaj dni začnemo hraniti matico. Ona je naša mama in gospodarica

v panju. Ne nabira medu. Ne dela nič drugega, kot zalega jajčeca. Tudi do 3000 in več na dan v toplih junijskih dnevih. Med zaleganjem pa jo čebele krmilke kar naprej hranimo. Vsakih par minut ji damo kapljico matičnega mlečka, jo malo pobožamo in spodbudimo k še večjemu zaleganju. Naša mama matica se hrani samo z matičnim mlečkom. Zaradi tega živi zelo dolgo, tudi pet let in več. Matični mleček vsebuje čudežne snovi, ki ji pomagajo k tako močnemu zaleganju in dolgemu življenju. Me navadne čebele jemo samo med in cvetni prah. Zato živimo veliko krajši čas, samo kaka dva meseca poleti in do šest mesecev pozimi, ko ni treba na pašo. Čez par dni, ko nam krmilne žleze usahnejo, naše delo in skrb za matico prevzamejo mlajše sestrice. Me pa se odpravimo po panju in hranimo mlado zalego. Vsako celico z jajčecem napolnimo z medom in cvetnim prahom, deveti dan pa jo pokrijemo z voščnim

pokrovcem. Celico nato pustimo pri miru, samo grejemo jo, saj mora biti pri zalegi stalna temperatura 33 stopinj. Po 21 dneh se bo izlegla naša sestra, mlada čebela. Me pa odhitimo k drugim celicam, da jih nahranimo. Dela nikdar ne zmanjka. Pašne čebele nas ob lepem vremenu kar naprej zaposlujejo. V panj prinašajo vodo, medicino in cvetni prah. Veliko vsega tega porabimo za hranjenje zalege, nekaj pa pojemo tudi same. Vse viške hrane shranimo. Že sedaj se pripravljamo na zimo. Pašne čebele, te so starejše od treh tednov, nam v panj prinašajo veliko medicine. To je treba predelati in osušiti. Počasi se spreminja v pravi med. Ko je dovolj gosta, jo shranimo v sate nad gnezdo in pokrijemo z voskom. Tam bo dozorela in se spremenila v med. Med je naša osnovna hrana, do 60 kilogramov na leto ga porabimo. Kadar so naši sati polni žlahtnega medu, pride čebelar in ga pobere. Tega ropanja mu ne dovolimo kar tako. Smo hude! Vendar ob obilni paši te izgube kmalu nadomestimo. Sicer pa nam jeseni nalije sladkorne raztopine, da imamo dovolj hrane čez zimo.

Bliža se že dan, ko bomo poleteli iz

Čebele dobijo prvi cvetni prah na regratu.

panjev. Dvajseti dan življenja preživimo na vhodu v panj. Malo se razgledujemo, kje smo, in čuvamo panj pred tujimi roparicami. Vsako čebelo, ki pristane na bradi panja, povohamo, jo potipamo in se prepričamo, da je naša sestra. Za tuje čebele roparice tu ni prostora. Se kar stepemo in jih preženemo.

Po enaindvajsetih dneh dela v panju je nastopil trenutek, ko prvič poletimo v naravo. Najprej bolj malo, si le ogledujemo okolico, kmalu pa nas premami dehteči vonj cvetic in že hitimo na pašo. Od zore do mraka bomo sedaj v panj prinašale vodo, medicino in cvetni prah.

Kako je to lepo!

Dvoriščna reja kokoši

Martina Sušec Valentar, dr. vet. med.
VP Radlje ob Dravi

Zaradi vedno večje ekološke ozaveščenosti je v porastu tudi trend pridelave in predelave domačih proizvodov in vedno več ljudi se zanima tudi za rejo kokoši. Nekateri se za to odločajo zaradi jajc, drugi bi radi imeli doma manjšo jato "po starem", tretjim je pomemben socialni vidik in bi radi svet domačih živali in njihove vloge približali svojim otrokom in navsezadnje predstavlja tudi dohodek v primeru prodaje proizvodov.

Pogoji reje

Za rejo manjše jate potrebujemo hlevček ali vsaj ustrezen prostor v kakšnem drugem objektu. Biti mora suh in zračen. Če želimo, da bodo kokoši nesle jajca tudi v obdobju krajšega dneva, jim moramo zagotoviti dovolj svetlobe (tudi umetne), to je 14 ur na dan. Na tla posujemo steljo (žagovina, še boljše oblanci ali narezana slama), ki mora biti suha, ne sme se prašiti in mora imeti dobro vpojno sposobnost za vlago. Po njej kokoši brskajo, izvajajo prafno kopel in se s tem zaposlijo. Mokro, zbito steljo moramo redno odstranjevati. V

Foto: Ida Robnik

hlevu montiramo grede, ki so zgoraj zaobljene, na katerih kokoši počivajo. Eni namenimo približno 15 cm dolžine gredi. Kokoši nesnice potrebujejo tudi gnezdo dimenzij 30 krat 30 krat 30 cm z mehko steljo, npr. z oblanci ali slamo. Postavljeno naj bo na mestu, kjer se bodo udobno počutile. Eno zadostuje za približno sedem kokoši. Zagotoviti je treba tudi krmilnike in napajalnike. Seveda moramo skrbeti za čistočo opreme in prostora. Prostor moramo vsaj enkrat na leto izprazniti, ga temeljito oprati in razkužiti. Če imamo možnost kokoši izpustiti na prosto, je pomembno, da je ta površina pokrita z vegetacijo. V tem primeru so ponoči kokoši zaprte v hlevu, čez dan pa imajo

možnost izhoda na prosto. Vendar perutnina zelo hitro uniči travno površino, zato je mora biti na voljo dovolj. Eni kokoši naj bi zagotovili štiri kvadratne metre travne površine. Za varovanje perutnine pred plenilci lahko uporabimo električno ograjo. Če bi perutnino želeli zaščititi pred ujedami, bi morali z vseh strani zamrežiti izpust.

Pasme in značilnosti

Če redimo nesnice z namenom prireje jedilnih jajc, v jati ne potrebujemo petelina. Za dvoriščno rejo se najboljše obnesejo rjave nesnice. Drugače pa imamo štiri slovenske lokalne pasme kokoši, in sicer eno avtohtono, štajersko

kokoš, in tri slovenske tradicionalne pasme: slovensko grahasto kokoš, slovensko rjavo kokoš in slovensko srebrno kokoš.

Slovenske tradicionalne pasme med seboj križajo in križanke prodajajo pod trgovskim imenom *prelux*. Od križank je še posebno priljubljena grahasta *prelux* nesnica, ki je nekoliko težja, kot sta črna in rjava, in porabi tudi nekaj več krme.

Skupaj lahko redimo različne pasme kokoši, vendar morajo biti vzrejene hkrati. Poznejše dodajanje kokoši v že oblikovane jate, še posebno če gre za barvno različno pasmo oziroma križanke, je lahko problematično.

Večina kokoši nesnic spolno dozori približno pri starosti petih mesecev. Na večjih farmah prodajajo rjave kokoši nesnice na koncu enoletne nesnosti navadno po ugodnih cenah. Te kokoši so še vedno primerne za rejo v manjših jatah. Nesnost bo manjša kot v prvem letu nesnosti, vendar v drugem letu še vedno dovolj dobra. Nesnica na farmi, kjer so zagotovljene optimalne rejske razmere, povprečno znese v enem letu več kot 300 jajc. V manjših jatah, v dvoriščnih rejah, znese seveda manj. Sicer pa kokoš nese jajca v serijah, to pomeni, da znese jajce vsak dan nekaj dni zapored, lahko tudi nekaj tednov, nato pa sledi krajši ali daljši odmor. Nesnost je odvisna tudi od starosti kokoši in okoljskih dejavnikov, zato niha. V prvem letu znesejo kokoši največ jajc, nato pa vsako leto manj. Poleg tega so občutljive tako na visoke kot na nizke temperature, najbolje se počutijo pri temperaturi okrog 20 stopinj Celzija.

Prehrana

Pri dvoriščni reji, ko se kokoši večinoma pasejo, jim to predstavlja glavnino obroka. Dodamo lahko mešanice žit, kot so koruza, pšenica, ječmen in seveda mineralno-vitaminski dodatek. V manjših rejah lahko v prehrano vključimo tudi kuhinjske odpadke, a pod pogojem, da so higiensko neoporečni in toplotno obdelani. V tem primeru moramo vsakodnevno čistiti tudi krmilnike. Za ustrezno trdnost jajčne lupine kokoši potrebujejo dovolj kalcija. Njegov vir so lahko dobro posušene in zdrobljene jajčne lupine, nikakor pa ne smemo uporabiti svežih (mokrih), ker bi lahko pri kokoših spodbudili kljuvanje in žretje jajc.

Zdrava perutnina ni nujno tista, ki ima možnost gibanja na prostem, kajti v pogojih pašne reje je dejansko razširjenih več bolezni kot v baterijski reji.

Viri:
www.deloindom.si
www.kmeckiglas.com

Pristopimo si v pomoč

Marija Breznikar, univ. dipl. psih., spec. klin. psih.

V tednu boja proti raku (letos od 2. do 6. 3. 2015) si KDBR – Koroško društvo za boj proti raku, ki je vključeno v Zvezo slovenskih društev proti raku že devetnajst let, vsako leto prizadeva osvetliti kakšno iskrico in jo preko medijev poslati tistim, ki se znajdejo v situacijah, ki povzročajo skrb, slabijo voljo, nas žalostijo, nam povzročajo težke ali celo grozne trenutke.

Med težave, ki lahko zelo obremenjujejo naše življenje, zagotovo uvrščamo tudi rakava obolenja.

V Sloveniji največ ljudi zboli za rakom debelega črevesa in danke, prostate, pljuč, dojk in za kožnim rakom.

Vseh medicina ne more rešiti, tudi čudodelniki ne, mi sami pa prav tako ne. Prizadevanja nas vseh, da bi znali in zmogli s seboj in z drugimi ravnati tako, da se ob boleznih ne bi povsem izčrpali, so zato zelo pomembna.

Na najslabšem so takšni, ki se jim ob kakšnem neljubem presenečenju takoj podre svet. Ne morejo razumeti, zakaj se je to zgodilo prav njim. Lažje je tistim, ki k problemom pristopijo na način, da začenejo realno ocenjevati situacijo in sebe:

- katere sposobnosti lahko uporabim pri spopadanju z novimi življenjskimi obveznostmi,
- s katerimi pristopi bom pomagal uresničevati naloge, so morda izziv za nadgradnjo mojih sposobnosti,
- kakšna je pot, po kateri ustvarjamo ravnovesje med zdravjem in počutjem.

S takšnim pristopom nas ni mogoče takoj izziriti.

Težave lažje rešujemo ali spreminjamo, če smo v sebi stabilni, mirni. Tudi življenja se bolj veselimo, če smo mirni. Ob spoprijemanju z boleznimi je težko biti povsem miren oz. dober, s čimer pa ni prav nič narobe. Prav to nas sili, da se trudimo ravnati bolje in biti še boljši.

Gre za to, da si vsi skupaj (sami, strokovnjaki, svojci) prizadevamo ustvariti pot, po kateri življenje ne bo teklo mimo nas, da se bomo potrudili čim več narediti sedaj, da ne bomo "zvonili šele po toči", da poleg sebe ne bomo preobremenili še skrbnih otrok, prizadevnih svojcev, družbe.

Da postane človek stabilna osebnost za spoprijemanje s hudimi življenjskimi obremenitvami, se mora veliko ukvarjati s seboj. Vedno obstaja kakšna možnost (beri priložnost), le svobodno se moramo ozreti vase ali okoli sebe in se zanjo določiti prav mi sami. Odgovornosti za lastno življenje v resnici ni mogoče prepustiti ali pripisati komurkoli drugemu (najrazličnejšim institucijam, politiki, drugim ljudem).

Ob soočanju s stresom, travmo, boleznijo moramo vedeti, da ljudje praviloma zdrknemo na nivo zmedenosti. Pravimo, da smo v krizi. Zavedamo se svojega slabega počutja, a nikakor ne moremo, nočemo ali pa se bojimo kaj spremeniti. Koliko časa kdo vztraja na tej stopnji *zgreznjenosti* vase, je odvisno od težavnosti položaja, v katerem se je znašel, na drugi strani pa od lastnih zmognosti, da se z nastalimi problemi sploh sooči in jih začne reševati.

Predno se človek ne umiri (tu je treba vedeti, da če se že prej nismo naučili ravnati in se obnašati spoštljivo, je sedaj skrajni čas za to), ne more začeti procesa okrevanja, ki sloni na razmišljanjih o stvareh, ki jih je treba spremeniti, in o stvareh, ki jih je možno sprejeti. Po dobro izpeljanem tehtanju vseh pozitivnih in negativnih stvari v preteklosti in (sedaj npr. še vedno kadim in se sekiram, ker ne morem zanositi, sem na izpitu padel zaradi strahu ali zaradi neznanja ...) se bomo zagotovo že boljše počutili. Za tem se začnemo aktivirati, začnemo poslušati tudi druge, ker imajo veliko znanja, ker vedo, o čem nam govorijo. Sledimo terapevtskim prizadevanjem: poiščemo si strokovnega svetovalca, človeka, s katerim se lahko pogovarjamo, mu zaupamo, ki nam pove, kako je z nami. Poiščemo si še skupino (klub, ki je po naši meri), v kateri bi se radi družili (ker so v njej ljudje, ki si zares želijo skrbeti za zdravje), začnemo doživljati prve zmage.

Ljudje, ki so nam z vseh strani ponujali pomoč in podporo, nas bodo začeli jemati resno, ker smo se tudi sami začeli jemati resno.

Kot že prejšnja, je tudi večina letošnjih priporočil za zmanjšanje tveganja obolevnosti za rakavimi obolenji in tudi drugimi kroničnimi boleznimi, predvsem debelostmi, srčnimi in žilnimi boleznimi, usmerjena v naša prizadevanja.

Mi lahko prenehamo ali ne začnemo s kajenjem, mi lahko omejimo pitje vseh vrst alkoholnih in drugih psihoaktivnih pijač, mi smo lahko vsak dan telesno aktivni, mi se lahko prehranjujemo bolj zdravo, se previdno sončimo, se varujemo pred ionizirajočim sevanjem, se na delovnem mestu zaščitimo

pred nevarnimi snovmi, ki povzročajo raka, za nas so preventivni pregledi, za naše otroke so cepljenja.

Šele ko se odpremo in dovolimo, da se srečamo z drugimi (znanji, programi, aktivnostmi), smo lahko radovedno osredotočeni na cilje in smisle, ki so v skrbi za zdravje in kakovostno življenje praviloma zelo preprosti, otipljivi, podobno kot je to v naravi.

V okviru KDBR osebno in strokovno pomoč ljudem v stiski nudita psihologinji:

Darja NABERNIK, Zdravstveni dom Slovenj Gradec, vsako prvo sredo v mesecu, od 16. do 17. ure (tel. št.: 031 691 461) in

Mojca BREZNIKAR, Zdravstveni dom Ravne na Koroškem, vsak prvi četrtek v mesecu, od 14. do 15. ure (tel. št.: 040 195 102).

Uspešno in vsebinsko bogato delo KO ZB za vrednote NOB Podvelka v letu 2014

Mag. Jože Marhl

Članice in člani Krajevne organizacije ZB za vrednote NOB Podvelka, ki jo vodi predsednik in častni občan Občine Podvelka Borut Končnik, so se v avli OŠ Brezno-Podvelka zbrali na volilnem zboru članov, ki ga je vodila Milena Končnik. Predsednik je v uvodu pozdravil gostitelja ravnatelja OŠ Brezno-Podvelka Leona Čelofigo, prof., ki je tudi nagovoril udeležence zbora. V nadaljevanju je predsednik pozdravil zbrane, med njimi župana Občine Podvelka Antona Kovšeta, predsednika Območnega združenja ZB za vrednote NOB Radlje ob Dravi mag. Alana Bukovnika, podpredsednika Območnega združenja ZB za vrednote NOB Radlje ob Dravi Karla Kotnika, podpredsednika Skupnosti borcev Lackovega odreda in častnega občana Občine Podvelka Petra Macuha, pozdrave pa so poslali tudi odsotnemu predsedniku Skupnosti borcev Lackovega odreda Ivanu Vrhnjaku Ožu.

Predsednik je v svojem poročilu o delu krajevne organizacije v minulem letu med drugim poudaril: "V letu 2014 je naša Krajevna organizacija, ki pokriva vaške

Podelitev Zahvale ZB za vrednote NOB Slovenije županu Antonu Kovšetu (v sredini)

skupnosti Podvelka, Brezno, Ožbalt in Lehen opravila svoje delo kot organizacija, ki je delala v javnem interesu na področju vojnih veteranov NOB, žrtev vojnega nasilja, vojnih grobišč, spominskih obeležij ter s skrbjo za naše ostarele in bolne člane. Krajevna organizacija je sodelovala z Občino Podvelka in županom Antonom Kovšetom, s podžupanjo Slavico Pečovnik Urh, z Območnim združenjem ZB za vrednote NOB Radlje ob Dravi preko svojih predstavnikov v izvršnem odboru in skupščini. Sodelovali smo tudi z Vaškim svetom Lehen, KUD Lehen, OŠ Brezno-Podvelka, PŠ Lehen, s Skupnostjo borcev Lackovega odreda, z Združenjem koroških partizanov. Sodelovali smo z bivšo ministrico za obrambo RS dr. Ljubico Jelušič za pripravo govora pri pomniku NOB pri Urbančevi lovski koči ter s 74. pehotnim bataljonom Slovenske vojske, ki nam je zagotovil častno stražo na proslavi v čast prvi pohorski četi."

Tudi za leto 2015 načrtujejo številne aktivnosti in naloge, ki so že stalnica njihovega dela. Poleg njih bodo skušali realizirati tudi predlog koroških partizanov iz Avstrije za ogled muzeja Peršmanova domačija.

V vsebinsko bogati razpravi po poročilih o opravljenem delu v letu 2014 in načrtu dela krajevne organizacije za leto 2015 so sodelovali gostje, ki so pohvalili obsežno opravljeno delo ter zastavljene cilje za prihodnje. V razpravi sta tvorno sodelovala tudi člana krajevne organizacije Kristina Osrajnik Verčko in Danilo Tertinek.

Ker je bil volilni zbor članov, so opravili volitve organov krajevne organizacije,

katero bo tudi v prihodnje vodil Borut Končnik, tajniško funkcijo pa bo opravljal Marija Hrastnik.

Ob tej priliki so županu Občine Podvelka Antonu Kovšetu podelili Zahvalo ZB za vrednote NOB Slovenije za sodelovanje in pomoč KO ZB za vrednote NOB Podvelka v mandatnem obdobju 2011–2014.

Pester kulturni program so pripravili učenci OŠ Brezno-Podvelka.

Volilni zbor članov ZŠAM Podvelka

Mag. Jože Marhl

Člani in članice Združenja šoferjev in avtomekanikov Podvelka so se zbrali na volilnem zboru članov, ki ga je vodil Miran Reš. Pregledali so opravljeno delo in si zadali cilje in naloge za prihodnje. Poročila predsednika Jožeta Jeseničnika, tajnika Tomaža Ošlaka, predsednika nadzornega odbora Alberta Šantla in razprave po poročilih potrjujejo, da so zastavljene naloge uspešno in v celoti opravili.

Tako so med drugim skrbeli za varnost učencev v cestnem prometu ob začetku šolskega leta, organizirali izobraževanje za poklicne voznike, uspešno sodelovali na 29. tradicionalnem državnem prvenstvu poklicnih voznikov, se vključevali v varovanje kolesarskega maratona dveh

dežel Slovenije-Avstrije, organizirali praznovanje 60-letnice ZŠAM Podvelka s parado in organizirano v uniformah sodelovali na pomembnem turističnem dogodku Občine Podvelka – rezu potomke najstarejše trte na svetu v Breznu. Vzorno je bilo tudi sodelovanje s sosednjimi ZŠAM, ZŠAM Koroške in ZŠAM Slovenije ter s Svetom za preventivo in vzgojo v cestnem prometu. Seveda so poskrbeli tudi za šport in prijetno druženje, med katerim so organizirali šoferski veleslalom in šoferski piknik. Tudi v prihodnje bodo nadaljevali z aktivnostmi, ki so jih uspešno izvajali v preteklem obdobju. Več pozornosti pa bodo namenili obiskom starejših članov na domu in nabavi novih uniform.

Na volilnem zboru članov so opravili volitve. ZŠAM Podvelka bo tudi v prihodnje vodil Jože Jeseničnik, s tajniško funkcijo pa nadaljeval Tomaž Ošlak.

Zbora članov so se udeležili tudi predstavniki ZŠAM Ravne na Koroškem, Slovenj Gradec in Dravograd. Zbrane sta med ostalimi pozdravila in nagovorila župan Občine Podvelka Anton Kovše, ki je pohvalil opravljeno delo ZŠAM Podvelka, in predsednik ZŠAM Koroške regije Franc Plazovnik, ki je opozoril na nekatere

Udeleženci občnega zbora Foto: Terezija Helbl

probleme v ZŠAM Slovenije.

Ob tej priliki so podelili še značke za članstvo v ZŠAM. Prejeli so jih: za 5 let članstva Tone Višner, Branko Sebanc in Damijan Tertinek; za 10 let Marjan Starc; za

30 let Hrabroslav Krstič; za 35 let Jože Kojzek; za 40 let Franc Pečovnik in Dušan Vajs; za 45 let Jože Podlesnik in Ludvik Tertinek; za 50 let Adolf Zidovnik.

Zbor Društva invalidov aktiva Pameče-Troblje

Ivan Rus

Društvo invalidov aktiva Pameče - Troblje ima vsako leto na pustno soboto zbor. To je sedaj že kar tradicija, zato tudi letos ni bilo nič drugače. V rednem delu zbora je predsednik aktiva Marjan Sedar podal dnevni red.

Za uvod so zapele ljudske pevke Lastovke, ki so nas pritegnile s svojim ubranim petjem in ogrele dlani prisotnih. Sledil je pozdrav gostov iz Šmartnega, Starega trga, Slovenj Gradca in Podgorja. Nato pa so otroci osnovne šole Pameče zaigrali predstavo *Kdo se boji povodnega moža*. Kako sproščeno so odigrali! Tega so zmožni le otroci. Dve deklici sta na piščali zaigrali pesmico *Ko sem jaz majhen bil*, mladi harmonikar pa je zaigral pesem *Modrijanov Ti, ti moja rožica*. Nato je sledila izvolitev odbora: delovnega predsednika in dveh članov, tričlanske verifikacijske komisije ter zapisnikarja in dveh overovateljev zapisnika. Ivana Goričana so imenovali za častnega člana.

Predsednik aktiva je predlagal minuto molka za preminulimi člani, potem pa podal razpravo. Blagajnik je podal poročilo o tem, koliko denarja se je porabilo in koliko ga aktiv še ima.

Predsednica društva Stanka Tamše je spregovorila nekaj besed o delovanju društva, ki deluje že 45 let. Nekaj besed so nam namenili tudi gosti, ki so nam v

glavnem zaželeli, da bi društvo še naprej tako uspešno delovalo.

Na zboru je bilo prisotnih 105 članov, kar je zelo dobra udeležba.

Po končani seji so nam postregli z okusno večerjo, Slavka, Anica in Jožica pa z dobrim pecivom. Ob prijetni glasbi so nekateri tudi zaplesali in plesali dolgo v večer.

Občni zbor društva delovnih invalidov Slovenj Gradec, aktiv Mislinja

Jure Tasič

V soboto, le dan pred našim največjim kulturnim praznikom, smo se v dvorani Lopan na rednem občnem zboru srečali člani invalidov aktiva Mislinja. Zbora so se udeležili tudi predsedniki drugih aktivov in seveda predsednica Društva invalidov iz Slovenj Gradca Stanka Tamše.

Začetek zbora so popestrili učenci osnovne šole Mislinja z bogatim kulturnim programom, za kar smo jim hvaležni.

V uradnem delu je predsednik aktiva Ivo Mencinger obširno predstavil potek dela, ki je bilo opravljeno lani, in program dela, ki čaka aktiv letos. Iz poročil je zaznati, da aktiv dobro in učinkovito deluje, saj so bili v letu, ki je za nami, realizirani vsi zastavljeni cilji. Želja aktiva pa je, da dobro deluje tudi v prihodnje; le takrat se lahko člani počutimo dobro, pa čeravno vsak nosi v sebi kakšno težavo. Omeniti moram, da v društvu potekajo številne aktivnosti na področju športa, kulture, rekreacije in druge, tako da ima

vsak možnost početi stvari, ki ga krepijo telesno in duševno.

Za presenečenje so poskrbeli pevci Klope Šentilj, ki so zapeli par dalmatinskih pesmi.

Poskrbljeno je bilo tudi za izvrstno hrano in pravo mero dobre kapljice.

Vsem sodelujočim se prav lepo zahvaljujemo, še posebej Občini Mislinja, ki nam vedno prisluhne ter nam omogoči takšna in podobna srečanja v dvorani Lopan. Hvala!

Ocenjevanje likerjev

Irma Marija Zajc

Napočila je težko pričakovana sobota za ocenjevanje likerjev. Nekateri to zvrst zabave jemljejo "kar tako", a naša družčina je vzela to delo zelo resno.

Z našo družčino mislim brata Damijana, njegovo ženo Natašo, svojega moža Franja in mojo malenkost. Letos smo se ocenjevanja posebej veselili, saj je potekalo v Libeličah, pri Buču. Domači kraj in poznani ljudje. Škoda, da nas je bilo tako malo, a nič zato, smo bili pa mi glasnejši in predvsem učinkovitejši.

Predsednik Društva sadjarjev nas je lepo pozdravil in predstavil tudi gostitelja, gospodarja Bučeve kmetije, Dušana. Temu ne zmanjka besed, seveda obarvanih s

pristnim humorjem. Smeh, to mi nekaj pomeni, ga včasih zelo pogrešam.

Likerji so potovali na mize, mi smo jih pokušali, gledali, vohali in zapisovali naše občutke. Nekateri so bili zelo dobri, drugi manj, seveda je pa vse odvisno od naših čutov, namenjenih za tovrstne dejavnosti. Čeprav poskusiš samo en šlukec, sčasoma začne malo brčati po glavi. Je bilo treba presekati s kozarcem vode, kosom sira in glava se je spet zbistnila.

Seveda je bila prisotna tudi televizijska ekipa. Novinarka je pridno hodila med nami in iskala sogovornike. Pri naši mizi so me določili za intervju. Ni bilo problemov, šlukec in še en šlukec sta pregnala tremo. Snemalcu sem zaklicala, naj snema bolj od daleč, da se ne bodo videle gube. Ha ha, tega je že navajen, je dejal, da smo pač ženske vse enake.

Pa je napočilo težko pričakovano podeljevanje priznanj. Mislim, da smo vse skupaj ocenili dokaj realno. Ampak, sklenila sem, da moram naslednje leto dobiti za zeliščni liker vsaj srebrno priznanje. To bo moja motivacija in rožice ter travice bom spet z največjim veseljem nabirala, trgala ter jih namakala v šnops. Sem pa ponosna na že drugo zlato priznanje za črničke. Se sprašujete, kakšne so? Pridružite se nam naslednje leto, pa jih boste lahko poskusili. Upam in želim, da ponovno v Libeličah pri Buču.

Slovo od pusta Pepija na Graški gori

Marjan Križaj

Letos je na Graški gori ob pokopu pusta potekalo že 14. srečanje treh občin. Ob privlačnih šemah so norčije in poskakovanje poskrbeli za nasmejane obraze ob posebej privlačnih trenutkih pustnega torka.

Mislinjski pusti so prejeli pokal za prvo mesto.

Da je lažje zvenela norčava hvalisavost maškaradne princese, je najprej zaigral norčavi harmonikar pusta Pepija. Zvoki te pustne vzvišenosti pusta niso več ganili, saj ga je na pare že opoldne položil pogrebni zavod Solza. So pa tako prevzeli maskirane bombončke in bombončice vseh barv, da so se takoj znašli pred mrtvaškim odrom in zaplesali sloviti bombonov ča-ča-ča. Še vsakodnevno blede in resne face je zarsbelo po nogah. Pa se je bilo že na tekmovalne igre poslednjega slovesa od pusta Pepija treba pripraviti. Ogrevanje so se butale in poskakovale ekipe maskirane elegancie velenjske, slovenjegraške in mislinjske občine. Pustna princesa jim je že hvalila prvi poklon umrlemu veličanstvu, to je bila igra "tek s krpljami". Strogo glasni sodniki so pregledali, če je v tričlanski ekipi najmanj ena larfa ženskega spola, startne komande pa je dajala pustna princesa. Smeha ni manjkalo ob tekmovalcih nobene ekipe, saj so krplje rade uhajale z nog kot preveliki čevlji. Se je pa po prvi igri najbolj zadovoljno režala trojka Mislinjčanov. Časa pa ni bilo dovolj, saj so se navijači že veselili burke ob drugi igri "prenašanje žoge na loparju za peko kruha". Res je ob teku kakšnemu tekmovalcu žoga pobegnila z loparja in jo je bilo treba pobirati, je pa zato kakšen mojster tako manevriral z loparjem, da žoga ni utegnila pobegniti z njega. Zakaj so se spet najbolj režali Mislinjčani, smo

Zadnje slovo od Pusta na Graški gori

izvedeli šele po razglasitvi. Kepanje pa je bila tretja igra, s katero so se ekipe treh občin hotele izkazati pred pokopom pusta. Vsak od tekmovalcev je v tarčo meril s tremi kepami in vsaka zgrešena kepa je pomenila nov aplavz smeha. Tega seveda ni manjkalo niti ob razglasitvi. Če so se ob pokalu za prvo mesto najbolj veselili Mislinjčani, so se ekipi Mestne občine Velenje, ki je ob drugem mestu za priznanje kot najlepše maskirana družina, dobila še slovito svinjsko glavo, najbolj režali gledalci. Le pustu Pepiju Solza ni dovolila, da bi se dvignil s par in zakrohotal. Tokrat je pokal za tretje mesto dobila ekipa Slovenjegraščanov, njihov podžupan Jani Potočnik, ki je imel prepoznavno masko, pa je ekipi občine

Mislinja podelil še prehodni pokal. Menda je pusta Pepija začelo že mraziti, zato je za ogrevanje prebiral mašne zapovedi usmiljeni domači duhovnik. Pogrebni zavod Solza je nato poskrbel za častno stražo, da je pustu Pepiju pred pokopom spregovoril graškogorski škof Jože I. Nato je z besedami in petjem godrnjal še pustni očenaš vse do grmade, kamor so pusta položili in s križi vseh vrst dočakali, da je zgorel.

Brez sedmine se ne bi spodobilo zaključiti tega tradicionalnega pokopa ob pustnem torku, ki v ta prelepi zaselek, zahvaljujoč graškogorskim kulturnikom, privabi množico obiskovalcev, hvaležnih, da jim dobra volja polepša popularno februarско popoldne.

Pustne norčije pa so zganjale maske tudi drugje

Ker je bil letos pust kmalu po dražbi vrednejšega lesa, je Vaška skupnost Raduše uprizorila licitacijo na svoj način in določila ceno za najdebelejši hloed. Foto: Ida Robnik

V Slovenj Gradcu so bile spet najbolj prisrčne in najštevilnejše maske najmlajših. Foto: Ida Robnik

Društvo podeželske mladine je na šegav način prikazalo običaj steljeraje. Foto: Ida Robnik

Šport

Zimske športne igre Zelen Breg 2015

Miha Šipek

Foto: Jože Matečko

Kljub mali količini snega na Zelen Bregu in precej toplemu vremenu za ta letni čas, je zavzetim domačinom tudi letos uspelo pripravili tradicionalne sankaske tekme.

Sankaška tekma bi morala biti na

sporedu v soboto, 14. 2. 2015, v "znameniti zelenbreški" sankaske globači, vendar so jo organizatorji zaradi pomanjkanja snega in pretoplih temperatur bili primorani prestaviti na kmetijo Jank na poti do kmetije Vogeljik. Na letošnjih sankaskeh tekmah se je zbralo 61 odraslih in 9 otrok, pričakovano nekoliko manj zaradi pustnih karnevalov na ta dan. Novost na letošnjih sankaskeh tekmah je bila, da so v vseh kategorijah vozili v dveh voznjah, in sicer zaradi nekoliko krajše proge. Otroci so vozili na skrajšani progi, vsi ostali pa so se morali malo bolj potruditi na daljši progi. Otroci so prejeli zaslužene nagrade takoj po tekmi, odrasli pa zvečer ob 19. uri pri Liziju. Tekmovali so v desetih različnih starostnih kategorijah in ekipno, kjer so ekipo sestavljali 4 tekmovalci. Vsak

tekmovalci so ob prihodu nazaj na start oddali štartno številko, po končani tekmi pa so vsi tekmovalci odšli na zaslužno malico na kmetijo Lizij. Dogodek se je nadaljeval zvečer ob 19. uri, ko so organizatorji podelili zaslužene nagrade. Najboljši trije po kategorijah so prejeli pokale in diplome, zadnji pa po tradiciji klobase.

Namen teh iger nekoč in danes je ostal enak, in sicer v prvi vrsti druženje, saj gre za športno rekreacijsko in kulturno-družabno srečanje. Rezultati nikoli niso v ospredju. Druženje se je vedno končalo s pravo koroško *gavdo*, ki so jo tako kot nekoč tudi tokrat pripravili na domačiji Zelen Brega pri Liziju. Ker je bila letos na sporedu sankaske tekma na pustni dan, je bil to še en razlog več za *gavdo* – tokrat

Udeleženci sankaske tekme na Zelen Bregu

tudi v maskah. Odbor ZŠI Zelen Breg se zahvaljuje vsem ljudem, ki so kakorkoli pomagali, in vsem podjetjem, ki so donirala finančna sredstva.

Se vidimo naslednje leto!

Vrhunska meritev

Tekmovalki Jožica in Andreja

Ivo Jošt je dobil posebno nagrado za dolgoletno prizadevno delo na področju sankoških tekem.

Nagrajenec Luka je bil srečni dobitnik skupinske slike.

Sankanje v Mislinjskem grabnu

Drago Pogorevc

TURISTIČNO DRUŠTVO MISLINJA

V soboto, 21. 2. 2015, je Turistično društvo Mislinja organiziralo že tradicionalno sankanje v Mislinjskem grabnu. Vremenske razmere so bile idealne in tudi proga enkratna. Obilo snega je omogočalo varno in atraktivno sankanje, Turistično društvo Mislinja pa je poskrbelo za dobro vzdušje na cilju s kuhanjem klobas in kurjenjem ognja, seveda pa ni manjkalo zakuhanega vina, čaja in drugih pijač. Razpoloženje

Start

sankačev in organizatorjev je bilo veselo in vsi smo se strinjali, da se naslednje leto spet dobimo še v večjem številu. Hvala traktoristom za varno vožnjo na start, vsem sankamcem pa hvala za udeležbo!

Proga je bila odlično pripravljena.

Zimski pohodi

Vančy

Zima je običajno bolj čas za mirovanje in malo zapečkarstva, sploh če v peči prijetno gori in zunaj brije mraz. Planinci, ljubitelji planin in pohodništva pa bolj zatišno obdobje radi izkoristimo tudi za planinarjenje in se preizkusimo v zimskih pohodih, posebej če so ti organizirani, ker so tako tudi bolj varni. To je dobrodošlo tudi za telo in tajanje maščob.

Pohod na vrh Pohorja

V nedeljo, 8. februarja, je Planinsko društvo Mislinja pripravilo 15. tradicionalni pohod na najvišji vrh Pohorja Črni vrh (1543m). Kaj je lepšega, kot kulturni praznik praznovati visoko v planinah! Ta pohod se organizira od leta 1991 v spomin na domačega zdravnika dr. Stanka Stoporka. Letos je bil še posebej množično obeležen, saj se je za pohod prijavilo več kot 1000 udeležencev; 837 je bilo uradno registriranih, preko 100 pa še takih, ki se jim ni uspelo prijaviti. Pri organizaciji pohoda je sodelovalo 52 članov: vpisovalci, gasilci, zdravniška služba, reševalci in razdeljevalci Krkinih daril.

Dr. Stoporko je bil domači zdravnik in posebej je pohvalna lepa prijazna gesta novomeške tovarne zdravil Krka, da s svojo donacijo podpre ljubitelje rekreacije in pohodništva. Vsakemu pohodniku so podarili lep nahrbtnik in pohodne palice. Gotovo je tudi to kar potrojilo število udeležencev.

Z leve: Janez Jurič - Vančy, Mirko Tovšak in Ferdo Gnamuš

Ko smo zjutraj prispeli v Mislinjo, ko bi ta še morala dremati v jutranjem hladu, je bilo tu že živahno, že so se prve skupine vile navkreber in nas je že skrbelo, če bomo imeli kje parkirati avto, a so vrli mislinjski planinci, gasilci in redarji poskrbeli tudi za to.

Glavnino nas je pozdravil govornik in predstavnik planincev. Nato smo po abecednem redu poiskali kartončke, ki so jih imeli že pripravljene za nas.

Pot se je sprva vila po cesti navkreber, tu smo še hodili vzporedno, se spoznavali in klepetali, nato pa je pri majhnem mostičku zavila malo bolj desno in zagrizli smo v prvi večji klanec. Zdaj se je naše

štirredje spremenilo in postalo zaporedje ali gosja sled. Če si se na posamezni vzpetinici ozrl naprej ali nazaj, je bil pogled res veličasten. Zame je bila to res prva izkušnja, da si le posamezen člen v neskončni verigi, v verigi tisoč pohodnikov. No, pa da ne bom pretiraval, tu in tam je bila že mogoče malo prekinjena ta veriga, kajti eni so le še bolj hitri pa eni nekoliko počasnejši, so pa gotovo bile skupinice po sto in sto, res veličastno.

Zdaj smo že pogledovali nazaj in Mislinja je ostajala pod nami, malo so se še med sončkom zablistale mislinjske smučarske skakalnice in dolinica, po kateri

**1.000.000 €
ZA ZDRAVLJENJE,
KO TO NAJBOLJ
POTREBUJETE**

Best Doctors®
Zdravstveno zavarovanje

**Zavarovalnica
Maribor**

080 19 20
www.ZavarovalnicaMaribor.si

se vije enako imenovana rečica.

Jutro je bilo kar hladno, proti vrhu se je mraz še nekoliko stopnjeval in začel je vleči mrzel veter, ki je s seboj že vlačil štenaste meglice. Na vmesni točki na kmetiji Medved smo vmesno žigosali naše kartončke. Od tu naprej je že bilo več snega, predvsem na posameznih odsekih, kamor ga je napihal veter. Zdaj smo hodili že dosledno drug za drugim, a tisti najbolj *nabildani* so še kar štrkali mimo, čeprav so pri tem morali malo po celem zagaziti. Bolj proti vrhu smo že srečevali prve povratnike z vrha, vsi so bili bolj rdeči v

obraze od nas, ki smo se vzpenjali, in potožili so, da zgoraj pa zares piha. Ko smo prispeli na vrh, smo to tudi zares občutili. Vzeli smo si le toliko časa, da smo se malo družili, si čestitali, ožigosali kartončke in mogoče le še za bežen posnetek in že nas je strupen piš obrnil nazaj proti dolini. Oblaki so se zgostili in začelo je močno snežiti, veter pa je pripomogel, da je sneg ja našel vse pore v oblačilih. Malo pred prihodom v dolino je sneg počasi pojenjal, ne vem pa, ali više zgoraj tudi. Pa kaj zato, mi smo se že vrnili in tu nas je čakalo prijetno darilo. Darilo sta bila osvojen vrh

in srečna vrnitev pa seveda še Krkin nahrbtnik in pohodne palice. Ko sva se s predsednikom Planinskega društva Mislinja Mirkom Tovšakom potem malo pogovarjala, sva si bila edina: to je zares lepo darilo, je pa tudi velika reklama za Krko, saj jo bodo številni planinci nosili na hrbtih in rokah po naših in tudi po kakih tujih vrhovih.

Za pot so predvidene tri ure hoje, kolikor smo potrebovali tudi mi. Odšli smo ob 8. uri in se potem s krajšim vmesnim postankom na kmetiji Medved vrnili na izhodišče v Mislinjo okoli 14. ure.

Po Šisernikovi poti od Dravograda do Kremžarjevega vrha

Vančy

Vsako leto zadnjo soboto v februarju tradicionalno poteka pohod v spomin na preminulega prijatelja aktivista Šisernika; letos je bil že 23. zapored.

Pot poteka od Dravograda po pobočjih pohorskih gričev do Kremžarjevega vrha nad Slovenj Gradcem. Že kar stalni pohodniki smo se zbrali pri prijatelju Jožetu Kladniku, našemu vodniku na Meži nad železniško postajo v Dravogradu. Letos se je naši skupini pridružilo že kar nekaj več pohodnikov. Bili smo okrepljeni z mednarodno udeležbo, pridružil se nam je namreč še prijateljski par iz sosednje Avstrije, ki se je

Pred Jožetovo lipo

spoprijateljil z nami, ko smo hodili po Benediktovi poti. Najprej smo napravili obvezno skupinsko sliko pred Jožetovo lipo, ki jo je zasadil ob slovenski

osamosvojitvi. Da se nam med potjo kdo ne izgubi, he he. Seveda smo bolj v ospredje tiščali našega Ferda, ki bo te dni v marcu praznoval okrogli jubilej, 80 let, in je na vseh naših pohodih med prvimi. Čestitke!

Pot je zdaj nekoliko drugače zastavljena, saj je zaradi podrtega drevja začetek na Skali nad Dravogradom onemogočen, dalje vodi pa po lepi gozdni cesti na Ošlovnikov hrib. Letos smo pri Jožici pogrešali Stare sablje, da bi z muziko malo spodbujale pohodnike.

Gremo čez Cvitarško sedlo in naprej mimo urejenih lepih kmetij. Prvi vmesni počitek je na turistični kmetiji Škratek, kjer se malo okrepčamo, nato pa gremo počasi zopet po lepi gozdni cesti pod sv. Ano, ko se zagrizemo v zadnjo večjo strmino pod Kremžarjevo kočjo. Na koči se vpišemo v vpisno knjigo, jubilejni pohodniki pa prejmejo še značke za 6., 10. in 15. pohod. No, tu se srečamo še z drugimi pohodniki, ne manjka Jovo s svojim kužkom in fotoaparatom. Pogovorimo se še z legendo teh pohodov Hartmanovim

Pri Jesenku; v ozadju so partizanski grobovi.

Počitek na turistični kmetiji Škratek

Vančem, ki ima že vseh 23 pohodov v žepu, in se slikamo z vrlim planincem

Mirkom Tovšakom. Seveda pa ne smemo pozabiti na našo triperesno deteljico:

Peca

Vančy

Foto: Jože Kladnik

V soboto, 21. februarja, je bil organiziran zimski pohod na Peco. Ta velja na našem območju za enega izmed težjih zimskih pohodov, saj so običajno v tem času na našem koncu zime še obilne in z nizkimi temperaturami v visokogorju. Pa letos ni bilo čisto tako.

Poti, ki vodijo na vrh Pece, je kar nekaj. Lahko se povzpne iz Mežice proti koči na Peci, lahko iz Črne na Koroškem ali pa z Mitneka, ki je že nekoliko bliže. No tu je veliko parkirišče, je pa znan Mitnek tudi po gradnji gradov Kralja Matjaža. Mi se odločimo za to pot, zato v Črni zavijemo po dobro označeni asfaltirani cesti do Mitneka. Tu parkiramo avto in označena pohodna pot nas vodi proti vrhu Pece. Kažipot nam pove, da je do koče na Peci dve uri hoda. Pot je dobro uhojena, snega je že bolj malo, je pa v jutranjih urah še malo spolzka, zato imajo kar prav tisti z

"ostrogami" na nogah, saj njim nič ne zdrsava.

Malo pred kočo je nekoliko več snega, ki ga je tja v zametih nanosil veter, in izhrojene stopinje se tu in tam že ugrezajo, pozdravlja nas pa radostno sonček, ki na zatišnih legah prav prijetno pogreje. Ptiki se prebujajo in nas s svojim orkestrom prijetno razveseljujejo. Ko prispemo do koče, si malo oddahnemo in privoščimo toplega čaja ter iz nahrbtnika potegnemo, če nam je pač žena kaj pripravila. In že je tu legenda Jovo Đurič s svojo legendarno psičko in svojim velikim fotoaparatom in že veselo škjloca, tako da ne more noben planinski dogodek ostati nezaznamovan. Od koče do vrha Pece je še dobro uro in pol hoda. Od koče pa malo čez gorski preval je v zavetrnih legah še vedno prijetno in sonček nas še malo poboža, si pa že izmenjujeta prevlado z vetrom, ki piha vedno močnejše. Počasi se navlečejo megle in na vrhu piha tako močno, da če hočeš obstati pri miru, da bi se slikal, se moraš že nečesa oprijeti. Kaka podobnost s Črnim vrhom Pohorja.

Nazaj grede še malo počijemo, pri koči na Peci se poslikamo in se vračamo v dolino na gradbišče Kralja Matjaža. Tu se

Jožeta, Ferda in mene. Povzpne se še do kapelice na vrh hriba in pocingljamo z zvončkom lepih želja. Moja želja je bila, da bi dočakal Ferdova leta in še takrat tako rad hodil v planine.

V pogovorih smo si bili edini, da je bil to eden res lepših pohodov in zaradi vremenskih razmer, ki so včasih koncem februarja lahko tudi težje, prav lahek, pravi štrapac.

Pred Domom na Peci stojimo z leve: Jože Kladnik, Ferdo Gnamuš in Vančy

mi nehote utrne misel, kaka podobnost je s temi gradovi. Kako veličastni so ob času izgradnje, nato pa postanejo le kamnite razvaline, tu pa topeči se kupi snega. Ali pa kot s pravljicami, ki so čarobne in privlačne, bolj, kot pa mi rastemo, se one manjšajo in kopnijo.

No, hvala Bogu, s planinami ni tako, one so vedno veličastne in v vseh letnih časih privlačne. Tako tudi Peca, ki se zdaj še lesketa v snežni belini in je že iz naših dolin mikavna in vabljava, ko govori: "Če se ti ljubi, pa le pridi!"

Tradicionalni veleslalom ZŠAM Podvelka

Mag. Jože Marhl

Združenje šoferjev in avtomehanikov Podvelka je tudi letos v februarju pripravilo tradicionalni šoferski veleslalom, ki je bil tokrat na smučišču Bukovnik v Šentjanžu pri Dravogradu. Smučarskega tekmovanja so se udeležili tudi člani ZŠAM iz Dravograda, Raven na Koroškem in Slovenj Gradca.

Na zaključku uspešnega tekmovanja je predsednik združenja Jože Jeseničnik najboljšim podelil pokale. V skupini do 45 let je prvo mesto osvojil Jani Čas, drugo mesto Tone Višner in tretje Tomaž Ošlak.

Najhitrejši v skupini od 46 do 60 let je bil Andrej Čas, drugi je bil Aleksander Žigart, tretji pa Marjan Karat. V skupini nad 60 let je dosegel najvišjo stopničko Ivo Grabner,

na drugo stopničko je stopil Jože Kojzek, tretji pa je bil Edi Novak. Edina junakinja bele strmine je bila Tanja Plazovnik, za kar ji iskrene čestitke.

Udeleženci veleslaloma Foto: Terezija Helbl

Športnik leta 2014 Občine Vuzenica

Anja Vajde, TIC Vuzenica

Foto: Domen Pleterski

V Vuzenici smo letos že drugo leto zapored izbrali najboljše na področju športa. Prireditev Športnik leta 2014 je potekala v soboto, 28. februarja 2015, ob 18. uri v večnamenski Modri dvorani. Bili smo priče bogatemu kulturnemu programu, ki je bil plesno, glasbeno in športno obarvan.

Uvod v prireditev je bila udarna plesna točka učenk OŠ Vuzenica, ki so naštudirale zmagovit plesni nastop, v slogu Tine Maze, na glasbeno podlago My Way is my decision. Njihova mentorica je Lucija Bivšek. Zapela nam je tudi koroška "Tina Turner", Adrijana Kamnik, ki je uspešno nastopila v oddaji Slovenija ima talent in spravila na noge vso Slovenijo. No, v soboto pa je več kot navdušila Vuzenico. Program je v svojem slogu popestril še ambasador Koroške, Milan Kamnik. Prava paša za oči sta bila nepogrešljiva člana naše prireditve, plesalca Sara Fruhauf in Maro Vranaričič, slednji se nam je predstavil tudi kot odličen baletnik. Zaplesali pa sta nam še baletki Klara in Manca Strmčnik, simpatični dvojčici, sicer učenki Glasbene šole Radlje. Izjemen pa je bil tudi Menuet, prava baletna poslastica talentiranih mladih baletk. Njihova mentorica je Galina Čajko.

Seveda je dodal pomembno noto naši prireditvi tudi gost Tomaž Barada, ki je aktualni podpredsednik Olimpijskega komiteja Slovenije, njegove korenine pa segajo prav v Vuzenico. **Človek, ki se lahko pohvali z nazivom šestkratnega evropskega prvaka, trikratnega**

Tomaž Barada, Maro Vranaričič in Sara Fruhauf (nominirani plesni par), dobitnica prehodnega pokala Tatjana Sušek, Plesno rekreacijski klub Harmonija, Nejc Pušnik (nominiranec kolesar), Ines Hribernik (športnica leta 2014) in Franjo Golob, župan

Od leve proti desni: Tomaž Barada (podpredsednik Olimpijskega komiteja Slovenije), Ines Hribernik, judoistka (športnica leta 2014 Občine Vuzenica) in Franjo Golob (Župan Občine Vuzenica)

svetovnega prvaka, trikratnim nazivom kralja taekwondoja ter šestkratnim evropskega in petkratnim nazivom svetovnega prvaka v kickboxu. Slovi tudi po tem, da je imel 84 borb brez poraza. Bilo nam je v čast in veselje, da je bil na ta večer z nami.

Vsako leto se podelita pokal Vuzenice

– stalni prehodni pokal za delo v športnih organizacijah za dobo enega leta – in naziv športnik/športnica leta občine Vuzenica za posamezno leto. Nominiranca za pokal sta bila tokrat Plesno-rekreacijski klub Harmonija in Ženski odbojcarski klub Vuzenica. Prehodni pokal je izdelek steklarskih mojstrov steklarne Rogaška Slatina in je letos pripadel Plesno rekreacijskemu klubu Harmonija, ustanoviteljica katerega je Tatjana Sušek.

Društvo Plesno-rekreacijski klub Harmonija je pred že 8 leti zraslo iz vizije. Vizije o družbi, kjer imata šport in na splošno gibanje pomembno vlogo, kjer se s športom in gibanjem ukvarjajo mnogi, na različnih nivojih, ne glede na fizične sposobnosti. Vizije o družbi, kjer je življenje usmerjeno v športno rekreacijo. Njihov moto "Gibanje za zdravje in dobro počutje!" jih je popeljal preko meja okorelega dojemanja športa in stkal trdno vez med člani društva, od najmlajših in vse do malo starejših.

Prehodni pokal sta podelila Stojan Gobec, predsednik odbora za šport, in Gorazd Kac v imenu lanskih dobitnikov, Moškega odbojcarskega kluba Vuzenica.

Športnica leta 2014 je postala mlada judoistka Ines Hribernik. Poleg nje so bili nominirani še: plesni par Maro Vranaričič in Sara Fruhauf, Nejc Pušnik (kolesar) in Tatjana Sušek (vaditeljica, trenerka, sodnica).

Ines Hribernik je mlada perspektivna judoistka, sedaj članica Judo kluba Acron Slovenj Gradec, sicer pa učenka šestega razreda OŠ Vuzenica. Svojo športno pot je začela pri šestih letih, ko je pod vodstvom trenerja Stojana Železnika kaj hitro osvojila osnove juda. Na treningih je vedno kazala interes za ta šport, ki je postal del njenega življenja. Pri svojih rosnih letih je dosegla kar nekaj odličnih rezultatov. Vse to je plod njenega trdega dela in velike ter neustavljive želje.

Glavno nagrado sta naši športnici leta podelila Tomaž Barada, podpredsednik Olimpijskega komiteja Slovenije, in naš

Imenitni baletni nastop GŠ Radlje, ki je navdušil vse prisotne.

Koroški ambasador, kantavtor Milan Kamnik je zapel v svojem slogu.

župan Franjo Golob.

Iskreno čestitamo obema glavnima nagrajencema! Seveda pa čestitamo tudi vsem nominirancem. Naj bodo nagrade in zahvale spodbuda za delo naprej. Zavedamo se pomena zdravega duha v zdravem telesu in zagotovo je namen te prireditve tudi v predstavitvi in popularizaciji športa, športnikov, športnih delavcev in nekakšna zahvala za vloženo delo v šport. Ne nazadnje pa tudi odlična promocija naše lokalne skupnosti širše!

Športni pozdrav do prihodnjega leta!

Fanika Andrejc je praznovala 100. rojstni dan

Ida Robnik

Nekaj dni po novem letu, 5. januarja, je Fanika Andrejc praznovala v krogu svojih najbližjih sorodnikov svoj častitljivi osebni jubilej, stoti rojstni dan.

Rojena je bila 5. januarja 1915 pri Arnežniku na Graški gori. Pretežni del življenja je preživela skupaj s svojo sestro v

Ljubljani, kjer je tudi službovala. Sedaj, na stara leta se je vrnila nazaj, bliže k svojemu

rojstnemu kraju, in živi pri svoji nečakinji Anici v Lokovici pri Šoštanju.

Za svoja visoka leta se dobro drži. Sicer malo slabše vidi, vendar se še vedno vključi v pogovor in doda kakšen pameten nasvet ali pripombo.

Dolgost življenja posameznika je odvisna predvsem od genske zasnove, pravijo genetiki, drugi dolgo življenje pogojujejo z uživanjem zdrave hrane, tretji spet s čim drugim. Pri Faniki bo držalo kar tisto prvo, saj je njena sestrična Marija Jakob, najstarejša Celjanka, letos praznovala svoj 106. rojstni dan. Tudi drugi sorodniki živijo v visoki starosti.

Želimo ji, da zdrava preživi še več lepih let.

Dvanajsti literarni večer z Marjanom Pungertnikom

Ivan Rus

Pri Klevžu na Legnu je dvanajstič potekal literarni večer s pisateljem Marjanom Pungertnikom, domačinom z Legna. Poleg pisatelja smo sodelovali tudi člani literarne slovenjgraške upokojenske sekcije.

Za uvod je nekaj besed podal Jože Priteržnik, predsednik društva Legen, Helena Rotovnik pa je povezovala program. Najprej smo se predstavili člani Literarnega društva Slovenj Gradec. Nekaj je o nas povedala Marjana Vončina: "Delujemo že dvajset let, zato smo izdali jubilejno knjižico *Mavrični utrip*. Sedaj nas deluje štirinajst članov. Nekateri člani so že odšli, drugi pa prihajajo. Povprečna starost je nad sedemdeset let."

Najprej smo prebrali nekaj pesmic in proze, nazadnje pa je dve zgodbi prebral še Marjan. Bili sta zelo duhoviti in zabavni.

Na koncu je Helena prebrala še zgodbi Mihaele Lenart. Zgodbi smo se od srca nasmejali. Med programom je vokalna skupina Zven zapela nekaj pesmi, med njimi tudi Slakovo pesem Stari čebelar. "Bilo je pet luštnih fantov," mi je prišepnila žena.

Na koncu so nas pogostili z moštom,

domačimi sladkimi dobrotami in narezkom.

Taka srečanja in ustvarjanje ti prineseta spoznanje, kako malo je treba, da je človek srečen in zadovoljen.

Se vidimo prihodnje leto, da proslavimo naš kulturni dan.

Ansambel Toneta Rusa

Franc Areh

V soboto, 21. februarja, je bil v kulturnem domu v Starem trgu pri Slovenj Gradcu koncert Toneta Rusa. Videti se je dalo, da je ansambel v naših krajih zelo priljubljen, saj je dvorana kar "pokala po šivih", vsak kotiček do zadnjega je bil zaseden. Poslušalci so prihajali od povsod, ne le s Koroške, ampak tudi iz drugih krajev.

Vodja ansambla, Tone Rus, ki prihaja iz Horjulske doline, je že upokojenec. Ostali člani so iz raznih krajev naše lepe Slovenije. Prav vsi člani ansambla so poleg glasbene izobrazbe dosegli tudi visoke poklicne stopnje. Harmonikar Jure Ciber je po izobrazbi inženir kemije, drugi tenorist Tomy Farkaš je končal študij na glasbeni akademiji, kontrabas igra in zraven poje baritonski glas Blaž Zupan, ki je tudi profesor kontrabasa. Posebnost v narodno-zabavni sceni je basist Matija Bizjan, ki študira solopetje in dobiva izredne aplavze, kjerkoli se pojavi. Da pa imajo ansambel in njegove skladbe poslušalci nadvse radi, dokazujejo polne dvorane in številni poslušalci po vsej Sloveniji.

Sam Tone je začel svojo bogato glasbeno kariero z ansamblom Fantje z vseh vetrov. Že takrat so na festivalih želi same uspehe, na katere je zelo ponosen. Nadvse ponosen pa je Tone tudi na igranje v živo, ki je prav tako odlično predstavljeno, kakor zvenijo vse njihove skladbe na posnetkih. Tone pravi, da je vesel, da ima v ansamblu take fante, saj vsak zase predstavljajo dele, ki se nato združijo v popolno celoto. Njihove skladbe

se vrtijo prav po vseh radijskih postajah po vsej Sloveniji. Veliko sodelujejo z dobrimi pisci besedil, največ besedil pa nastane prav Tonetovimi pod prsti. Vse prelepe melodije pa so le plod njega samega. Ponosen je prav na vse svoje skladbe, še prav posebej na tiste, ki štejejo že več kot trideset let. Med njimi so še prav posebej znane Sosed dober dan, Zadnji poletni dan, Žarek sreče in druge. Nove uspešnice, kot so Božični večer, Prstan zvestobe in Zvon želja, pa prepeva tako staro kot mlado. Skladba Čas bi zavrtel nazaj ima v njegovem srcu prav posebno mesto. Ta pesem je njegova življenjska zgodba. Tako je živel in tak je bil čas njegovega otroštva. "Krušna peč nas je grela, ni bilo bogastva, izobilja tudi ne, pa otroci zdravi, srečni so

bili nadvse." To so bili časi brez televizije in računalnika, ko se je cela vas zbrala na vaškem sankanju. Tone pravi, da sanke iz tistih dni še vedno hrani. Srečen je, še pravi, ko vidi, kako ljudje uživajo ob poslušanju njegovih pesmi.

Ko je bilo na Golteh tekmovanje Pesem zime, so bili obriti brki Tonetova obljuba v primeru zmage. In to obljubo je moral izpolniti. Še najbolj posrečen trenutek tega tekmovanja pa bil, ko je ravno ob izvajanju te zmagovalne skladbe z zimsko vsebino začelo tudi snežiti.

Tone ni poklicni glasbenik. Svojo delovno dobo je zaključil kot vodja finančnega upravljanja v Ljubljanski banki.

Njegovemu ansamblu želimo še mnogo uspehov in lepih viž za uho.

Srečanje narodno-zabavnih glasbenikov

Martina Cigler

23. 1. 2015 se je v gostišču Pik na Holmcu odvijalo prvo srečanje narodno-zabavnih ansamblov, katerega organizator in sponzor je bil Peter Pšeničnik z družino, ki je tudi član harmonikarskega orkestra Šmid, katerega vodja je Franc Šmit z Raven na Koroškem. Orkester obstaja v zasedbi: Jože Peter Geld, Jani P., Peter Pšeničnik, Aleš Lešnik in Rajko Ferk iz Pesnice pri Mariboru ter Božo Vimer.

V gostišču Pik se je predstavilo več skupin, prišlo je tudi dvanajst godcev iz

Avstrije. Seveda ni manjkal niti ansambel Stare sablje iz Dravograda. Navdušeni poslušalci so vsak nastop nagradili z aplavzom.

Družina Pšeničnik je bila z udeležbo

gostov in gledalcev zelo zadovoljna. Želijo si, da bi v prihodnje pridobili več sponzorjev.

Ta prireditev se bo odvijala vsako leto. Kje, se bo pravočasno izvedelo.

Dan žena

Vančy

Drage žene, marec je prvi pomladanski mesec in ni naključje, da je prav ta posvečen ženam. V naravi se budijo cvetice in prav to razmišljanje nas privede, da se najprej spomnimo na žene. Naj bo ta prispevek za vas, žene, namesto pomladanskega šopka, čeprav je 8. marec že mimo.

Včasih, še pred desetletji, se je ta praznik proslavljal z velikim pompom, ponekod tudi s pretiranimi popitimi količinami alkohola. Pa so se tisti, ki odločajo, začeli dogovarjati: "Ne, ne bomo več praznovali tega praznika, dneva žena. Bomo raje praznovali 25. marca materinski dan." Osebnostno pa menim, da je prav, da je vsaj en dan v letu posvečen ženam, deklicam, mamicam in babicam. Še bolj prav pa bi bilo, da se jih večkrat spomnimo, vsaj s kakšnimi drobnimi pozornostmi. Tako se je zgodilo, da temu dnevu ne namenimo več toliko pozornosti, ni pa še v popolnosti zaživel drugi, materinski dan.

Deklica

Rodiš se drobcena in srčkana, velik ponos še posebej očku. Tebi pa ni lahko, rada bi hitro odrasla, postala močna, kot starejši bratec, pogumna in odločna, pa te je velikokrat strah. Čas pa kot zanalašč teče tako počasi. Fantje te le dražijo, *zafkavajo*, pri bolj pomembnih rečeh pa se delajo, kot da te sploh ni zraven.

Dekle

Zdaj si jih dohitela, te fante. Zdaj jim včasih že lahko malo vrneš tisto za nazaj. Se že malo koketno spogleduješ, a vendar še kako moraš paziti, da ne napraviš usodne napake, take, ki bi jo morda potem še celo življenje obžalovala. Medtem pa se fantje sprehajajo s cveta na cvet in se pri tem še celo na ves glas hvalijo s svojimi "velikimi" podvigi, ti pa moraš skrbeti, pa še kako skrbeti za svoj dober glas.

Obenem pa se pozorno ozirati, da ga boš ja pravi čas opazila – tistega pravega, ki te bo vreden, tistega, ki bo vreden tvoje ljubezni in boš z njim srečna, da si bosta lahko spletala svoje gnezdece.

Žena

Deklica, dekle, postala si žena, da materi nekako vrneš tisti dolg, ki ti ga je ob rojstvu podarila, ko te je rodila, in sedaj ti rojevaš otroke, jih dojiš na svojih prsih in za vsakega trepetiš od trenutka, ko si komaj zaslutila njegovo drobceno trepetajoče bitje pod svojim srcem. Koliko je zdaj vsega: mož, dom, otrok, družina, služba in vse te hoče vso, popolnoma predano sleherni dan, skozi več kot polovico tvojega življenja. Saj včasih še sama ne veš, kako vse to zmoreš. Pa vendar, če znajo vsaj s kančkom pozornosti in ljubeče sprejeti tvoja odrekavanja, si srečna, tisočkrat srečna, ker si ljubljena – žena.

Babica

Previharila si obdobja mladosti, se utrdila v svojem materinstvu, zdaj naj bi bil čas, da bi si tudi malo oddahnila in končno lahko pomislila še nase. Pa res lahko? Morda za nekaj hipov že, a samo za nekaj hipov in že so tu mladi, ki potrebujejo za svoje otroke varstvo, da jih kam pospremiš, potem brez tebe nimajo toplega obroka ... O, kako bi jim pa ti, babica, lahko sploh kaj odrekla, saj so vnučki tako prisrčni, tako *lubani*. Pa si rečeš, dala jim bom še več, ker se zaradi časovne stiske svojim otrokom velikokrat nisem mogla tako zelo posvetiti. In tako se razdajaš, razdajaš. Ko pa te tako zelo ne potrebujejo več, se postaraš in pridejo nadloge, bolezni. Morda celo izguba dragega partnerja. Takrat se pogosto zalotiš, da se sprašuješ, ali je bilo vse skupaj sploh vredno tolikega odrekavanja?

Da, ti odgovorjam!

Da, draga dekle, dekle, žena in babica. Kajti brez vas bi na svetu ne bilo nežne ženstvene ljubezni in ne bi bilo nadaljevanja življenja!

Zato vam v imenu mož namesto šopka poklanjam te misli in zahvalo.

Foto: Ida Robnik

**GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.**

Izdaja:

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, d. d.
Vorančev trg 1, 2380 Slovenj Gradec

telefon: 02 88 39 480

02 88 42 684

e-mail: viharunik@gg-sg.si,
viharunik.gg@gmail.com

Direktor:

Silvo Pritrznik

Glavna in odgovorna urednica:

Marta Krejan Čokl, prof.

To številko je uredila:

Ida Robnik

Uredniški odbor:

Marta Krejan Čokl, Ida Robnik, Danijela Zaveršnik,
Saša Šuhel, Gorazd Mlinšek, Jože Potočnik,
Mateja Uršnik

Lektorica:

Marta Krejan Čokl, prof.

Fotografija na naslovnici:

Foto: Ida Robnik

Oblikovanje in grafična priprava:

Unigraf - Igor Senekovič, s. p., Prevalje

ZIP center, d. o. o., Ravne na Koroškem

Na podlagi mnenja ministrstva za informacije z dne 30. 1. 1992 je
Viharnik proizvod informativnega značaja (tj. tarifne številke 3).

Mnenje avtorjev ni nujno tudi mnenje uredništva.

GLI d.o.o.

Gozdno lesni inženiring

Miran Čas

1952–2015

Zanimive in pestre so gozdne poti pod krošnjami dreves Pirgla, okoli Šaleškega gradu, Rožnika, Pohorja, Pece, Smrekovca, Olševe, Uršlje gore, belokranjskih steljnikov, skandinavskih tunder in prostranih kanadskih gozdov. Vse te poti in brezpotja so povezale življenjsko pot bratranca Mirana Časa. Že od mladih nog je bil povezan z naravo. Nekatere med njimi sva spoznavala skupaj. Bil mi je pravi učitelj, kako spoznavati njene skrivnosti.

Rodil se je 22. julija 1952 v Slovenj Gradcu. Ljubezen in skrb za naravo je prevzel po mami Miri in očetu Bernardu. Bil je peti član osemčlanske družine. Sestre Bernarda, Alenka, Marjeta in Marja so bile ponosne na brata Mirana. Želele so, da spozna prijetno bivalno okolje v lepo urejenem domačem vrtu in na njivah ribeza ob domači hiši sredi travnikov in njiv med Šalekom in Velenjem. Teta Mira je bila odlična vrtnarica, stric Bernard pa dober gojitelj ribeza in odličen čebelar. Miranu pa so bile pri srcu rastline in živali ob vijugasti strugi Pake, pa tudi drevesa za Herberštajnom.

Že kot učenec Osnovne šole Gustava Šiliha je zelo rad spremljal očeta Bernarda, gozdarja, na službenih pohodih, rad je prijel v roko srp in med počitnicami izvedel kar nekaj nege med mladimi drevesi v gozdovih Šaleške doline. Tudi ljubezen do živali in lova je Miran prevzel po očetu lovcu. Rad je imel živali.

Pri Času ni bilo nikoli dolg čas. Pri hiši so bile poleg domačih živali po Miranovi zaslugi tudi gozdne – bili so udomačeni ježi, kuna, srake, vrane pa sova Romi. Ta se je še nekaj let ob večerih vračala k Miranu. Zanimiv mu je bil tudi obvodni in vodni svet Pake in njenih pritokov, bil je dober poznavalec rib. Svoje znanje o naravi, predvsem pa o malih živalih je poglobljal kot gimnazijec velenjske gimnazije. Postal je pravi zbiralec žuželk. Za lovljenje in izdelavo zbirke dnevnih in nočnih metuljev ter drugih žuželk mu ni bilo škoda časa ne podnevi ne ponoči. Zbirka je prišla prav tudi pri uri biologije.

Nemirni duh je prevzel Mirana, odločil se je, da bo postal športnik. Z vso resnostjo se je lotil treningov. Bil je med najboljšimi tekači v Atletskem klubu Velenje, v času študija pa v Železničarskem atletskem klubu v Ljubljani. Nekaj časa je bil tudi med najboljšimi jugoslovanskimi maratonce in je dolga leta držal slovenski rekord na 15 km. Gozdove okoli Ljubljane in drugje po Sloveniji je spoznaval in raziskoval kot študent gozdarstva Biotehniške fakultete na terenskih vajah in počitniškem delu. Marsikatero gozdno pot je pretekel v enem teku – evropsko pešpot E6 od Moravč do Starega trga pod Snežnikom, s svojim pasjim zvestim spremljevalcem Črtom je iz Velenja pritekel na obisk k bratrancu Vinku v vojašnico v Slovensko Bistrico in vojaku Gorku v Maribor. Rad je zahajal

na mislinjsko Pohorje, kjer se je kot študent poglobil v imigracijo listavcev v zasmrečene pohorske gozdove, in leta 1976 za raziskovalno delo dobil študentsko Prešernovo nagrado. Leta 1979 je diplomiral.

Proti koncu študija si je Miran ustvaril družino. Ponosen je bil na hčerko Katarino iz prvega zakona. Po končanem študiju se je preselil v Črno na Koroškem, kjer se je leta 1980 za kratek čas zaposlil v Lesni Slovenj Gradec kot gozdar načrtovalec, kot referent za gojenje in varstvo gozdov je delal na TOZD gozdarstvo Črna vse do avgusta 1985. V tem času ni bil samo gozdarsko aktiven. Takoj se je vklopil v športno življenje Črne na Koroškem kot trener teka pionirjev in mladincev, bil je pobudnik in predsednik organizacijskega odbora malega maratona kralja Matjaža na 21 km in soorganizator prvega velikega koroškega maratona na 42 km. Svojo tekaško kondicijo je vzdrževal tudi tako, da je po končanem delu konec tedna tekkel iz Črne na Koroškem domov v Šalek kar čez Sleme. Ni pa imel Miran rad samo športa, rad je tudi prepeval. Zelo mu je bila pri srcu Zdravljica, kot pravi domoljub jo je prepeval že, ko Slovenija še ni bila samostojna država.

S sodelavci je bil zelo aktiven pri ustanovitvi Kulturno umetniškega društva Gozdar, kjer je rad prepeval v moškem pevskem zboru. Med službovanjem v Zgornji Mežiški dolini je postal tudi aktiven lovec v Lovski družini Bistra in to ostal še potem, ko je leta 1985 zapustil Koroško. Imel je smisel za stike z javnostjo, mlade je seznanjal o zanimivostih in skrivnostih gozda.

Z ljubeznijo do narave je tako očaral tudi svojo Silvo. Ni se ji bilo težko z njim v snegu podati do Černačeve bajte na Beli peči ali na druga gozdnata pobočja Smrekovca. Želja po skupnem življenju je Mirana vodila v Kamnik, kjer sta skupaj s Silvo spletla družinsko gnezdo. Zapolnila sta ga hči Vita in sin Gaber. Z velikim veseljem ju je kot Katarino vzgajal v stiku z naravo, z dobroto, poštenjem in ljubeznijo. V veliko veselje mu je bil tudi domači vrt ob Kamniški Bistrici. Očarala ga je valovita belokranjska pokrajina, kjer je bila doma njegova Silva. S tasto Gračem in svakom Sašem je delil strast do ribolova v reki Kolpi in Lahinji ter do kuhe tašče oz. taščice

Bebe, kot jo je rad poimenoval. Bil je član Ribiške družine Črnomelj.

Ob selitvi v Kamnik se je Miran zaposlil kot raziskovalec na Gozdarskem inštitutu Slovenije v Ljubljani. Od leta 1999 je bil vodja oddelka za ekologijo in lovstvo. Veliko strokovnega znanja je posvetil prav divjemu petelinu in ostalim gozdnim kuram, ki jih je najbolje spoznaval pod ovršjem in na vrhovih koroških gora. Rezultati njegovih dognanj so podani v številnih strokovnih delih. Leta 1996 je postal magister gozdarstva, leta 2006 pa doktor gozdarskih znanosti. Znanje je dopolnjeval in ga prenašal tudi s pomočjo raznih mednarodnih izobraževalnih projektov na Švedskem, Finskem in v Kanadi. Njegovi strokovni nasveti so upoštevani tudi v številnih domačih projektih. Koristni so bili pri nastanku Gozdne učne poti v domači Duplici, kjer je bil aktiven član, dve leti pa tudi predsednik Krajevne skupnosti Duplica. V času službovanja je objavljala strokovne in druge prispevke v gozdarskem mesečniku Viharniku. Bil je tudi naravovarstveno aktiven. Ni mu bilo vseeno za uničevanje naravnih in kulturnih vrednot v Sloveniji in izven nje.

Miranu ni zmanjkalo volje do ustvarjalnega dela in vsega lepega v življenju tudi, ko ga je pred dvema letoma doletela zahrbtna bolezen. V upanju je spremljal zdravljenje svoje bolezni, bil je pravi maratonec. Kljub hudim bolečinam je upal, da se bo še lahko podal pod krošnje košatih bukev in visokih smrek na Smrekovcu. Tako je tudi razmišljal, ko se je konec oktobra 2014 sam iz Kamnika zapeljal na Ludranski vrh in v rahlemu sneženju užival na lovsko-gozdarskem pohodu na gozdni poti do Okenca pod grebenom Smrekovca in nazaj. Veselil se je, da bo še večkrat lahko pogledal skozi "okna" krošenj smrekovskih dreves, veselil se je, da bo s svojim vnučkom Oliverjem lovil ribe, ga učil zvižgati na prste in da mu bo povedal vse o gozdu, tako kot je to počel s svojimi otroki Katarino, Vito in Gabrom. A žal mu je bolezen 23. februarja 2015 prekrizala načrte. Miran, počivaj v miru! Hvala ti za vse te spomine! Vedno boš z nami!

Bratranec Gorko

Karel Dretnik

1926–2015

Karli je svoje življenjsko potovanje začel pred dobrimi osemindesetimi leti v osrčju gozdov pod Peco.

Le v rani mladosti so bile to lepote otroškega življenja v prijetni družini. Nadaljevalo se je z manj prijetnim delom poti, ko je svetovna morija prekinila marsikatero mladostniško željo, upanje ali sanje. Postal je mlad, zelo mlad vojak. Prisilno je bil mobiliziran v vojsko takratne svetovne velesile, Nemčije. Poslan je bil na fronto in bil tam kot mlad vojak ujet in poslan v vojno taborišče v Francijo. Po vseh kalvarijah vračanja v domovino se je začelo delo v gozdu, s katerim je bil usodno povezan vse življenje.

Po nekaj letih dela se je vpisal v takrat novoustanovljeno srednjo gozdarsko šolo. Bil je priljubljen med sošolci in med profesorji; zaradi znanja, aktivnosti, dobre volje in pripravljenosti pomagati. O tem priča to, da ga je eden najbolj priznanih profesorjev na gozdarski fakulteti povabil k sebi za asistenta. A Karli je čutil, da lahko veliko več da ljudem in gozdovom v domači krajini, na Koroškem.

Postal je tiste vrste gozdar, ki je še nekaj desetletij po končanju šole imel poleg praktičnih izkušenj veliko teoretičnega znanja. Vse skupaj je znal dobro povezovati, zapisati ali povedati. Karli je bil aktiven povsod, kjer je čutil, da ga potrebujejo. Bil je zraven, ko je bilo treba postaviti na noge novo gozdarstvo. Takoj na začetku na Ministrstvu za gozdarstvo, na Kmetijsko-gozdarski zadrugi in nazadnje na Lesni, Tozd Gozdarstvo Črna. Zraven je bil, ko je bilo treba elektrificirati določeno področje brez elektrike ali izgraditi cesto do osamljene gorske kmetije, razbremeniti težko gozdno delo z uvedbo nove mehanizacije, poskrbeti za iztrošenega gozdarja z ustreznimi varovalnimi delovnimi sredstvi in zavarovanji ali najti spodbudno besedo za mladega gozdarja, ki se morda vsega ni naučil v šoli.

Tudi lovec je bil pravi. V povojnih časih so mladi, strokovno dobro usposobljeni gozdarji bili tisti, ki so ustanavljali prve lovske družine, pripravljali pravila za sonaravno gospodarjenje z divjadjo, bonitirali življenjske prostore posameznih vrst divjadi in pripravili prve lovskegojivne načrte. In avtor našega, prvega,

strokovno zelo dobrega Lovsko upravljalkega načrta v Lovski družini Bistra, je bil prav Karli.

Ni veliko streljal, rad je lovil. Njegova dediščina ni bila brezmejno število lovske trofeje, temveč močne sledi strokovnega dela v lovske organizaciji, velik doprinos k v sedemdesetih letih zgrajeni moderni lovske koč na Jezevem, poskusu naselitve damjakov v gozdove Smrekovca, glajenje sporov med lastniki zemljišč in lovci ali pa dobro gospodarjenje z vsemi, tudi nelovnimi vrstami divjadi.

Ni bil le lovec ali gozdar. Aktiven je bil tudi kot športnik. Pred dobrimi šestdesetimi leti so kraji v Črni začeli aktivneje igrati nogomet. Ustanovili so nogometni klub in med najaktivnejši ustanovitelji je bil tudi Karli.

V Črni je smučanje že od nekdaj popularno. Vsak mladenič in mladenka sta znala smučati. Karli je postal odlični smučar. Samo tekmovalje mu ni bilo dovolj in kmalu je postal uspešen in sposoben smučarski delavec.

V gorskem kraju so postajali smučarski skoki stvar preizkušanja korajže med mladimi. Tudi tu ni manjkalo Karli in postal je prvi izprašani sodnik za to lepo smučarsko disciplino.

Žena Mara je bila odlična glasbenica in tudi Karli je imel rad kulturo. V začetku osemdesetih let smo gozdarji in kmetje začutili, da bi lahko skupaj zapeli, zaplesali ali zaigrali skeč ali igro. Tudi tu ni držal križem rok in bil je med ustanovitelji KUD Gozdar in pevec v pevskem zboru.

Kljub vsem življenjskim izzivom mu ni zmanjkalo časa za družino. Rad jih je imel in oni so imeli radi njega.

Cenili smo ga sodelavci; zaradi znanja, energije in še posebej zaradi vedno lepega, prijaznega in poštenega odnosa. Cenili so ga sosede; tudi zaradi njegove stalne pripravljenosti pomagati, nevzkipljive in mirne nрави. Cenila ga je gozdarska stroka; zaradi tistega osnovnega gozdarskega načela, da moraš kot gospodar zapustiti gozd boljši, kot si ga prejel v upravljanje. Cenili so ga vsi, ki so ga le bežno poznali; tudi zaradi vedno prijazne besede, vedrega smeha, pozdrava, pomoči ali krajšega pogovora.

Prišlo je do nekega kraja, roba in Karli ne bo več fizično prisoten, bomo pa še vedno veliko govorili o njem, o njegovi dobroti, poštenju, ljubezni do gozda, ljudi, knjig in neprecenljivi energiji, ki jo je razdaljal med ljudi okrog sebe.

Naj nas še potolažim z mislijo: Ko se rodimo, se rodimo v življenje, pa tudi v smrt. Ko rastemo, rastemo v življenje, obenem rastemo v smrt. Ko živimo, obenem umiramo. Vsak dan smo bližje smrti, čeprav je ta morebiti še daleč pred nami, in to so globoke resnice in stvarnosti, ki jih ne moremo odvrniti od sebe.

Janez Švab

Janez Švab je Karliju ob poslednjem slovesu prebral še del pesmi Johanna Wolfanga Goetheja. Napisana je bila čisto v nekem drugem času in razmerah, a napisana je bila tako, kot da je napisana zanj:

Nad vsemi planinami vlada mir.

Vrhove dreves zaziblje komaj kakšna sapica.

Ptički v gozdu so utihnili.

Počakaj malo; kmalu boš tudi ti občutil mir.

Karel Dretnik je bil tudi eden izmed vnetih podpornikov ustanovitve internega glasila, ki je začel izhajati leta 1968 z imenom Obvestila in se kasneje preimenoval v Viharnik. Vse do upokojitve je občasno objavljaj prispevke v njem. V jubilejni številki, ki je izšla ob 40-letnici izhajanja, je zapisal: "Meni je beseda vedno tekla, tako na jeziku kot na papirju, zato sem začel sodelovati s svojimi prispevki. Rad sem razglabljal, eni so rekli tudi filozofiral, ali pa kritično obravnaval stanje v takratnem podjetju."

Tudi v obdobju po upokojitvi je še rad kaj napisal, z leti pa so njegovi članki prenehali prihajati na uredništvo. Še vedno pa ga je prebiral, še posebej vsebine z gozdarsko tematiko, vse do pred kratkim.

Uredništvo Viharnika

Ivan Kobold

1929–2015

Koraki so se upočasnili,
telo se je zašibilo,
oblaki so se zagnili,
v tišini grenko je slovo.

Le nekaj dni pred 86. rojstnim dnevom je nitka življenja dogorela Ivanu Koboldu, Kurnikovemu Ivanu z Legna pri Slovenj Gradcu. Po krajši boleznici je sklenil svojo, domači kmetiji v celoti posvečeno življenjsko pot, ki je bila vse prej kot lahka.

Kot eden od šestih otrok se je rodil 26. 1. 1929 pri Kurniku na Legnu očetu Francu in mami Heleni. Na pretežno hribovski kmetiji se je moral že kot majhen fant skupaj s še tremi brati in dvema sestrama spoprijeti s težkim kmečkim delom, saj drugega kot nekaj parov rok in kakšne konjske ter volovske vprege pri Kurniku pred drugo svetovno vojno ni bilo. Kljub temu, da je po vojni dopolnil šele 16 let, je Ivan kmalu zatem s konjsko vprego že fural les iz pohorskih gozdov. Njegova zavzetost in predanost domačiji sta botrovali temu, da je kasneje postal tudi njen naslednik. Leta 1960 se je poročil z Volovškovo Iko iz Raduš, s katero sta pred petimi leti praznovala zlato poroko. Rodilo se jima je šest otrok, najprej Ivica, Mira, Ivan in Vika, nato pa po štirinajstih letih še Katja in Dominik.

Ivan se je skupaj z ženo Iko in otroki z vso vnemo lotil obnove domačije, ki ob prevzemu ni bila v obetajočem stanju. Leta trdega dela, odrekanj in skromnosti so bila potrebna, da je Kurnikova kmetija pridobila urejen videz in v zadnjih sedmih letih, ko jo je prevzel sin Ivan, tudi zacvetela v polnem sijaju.

V zadnjih nekaj letih je Ivanu sicer zdravje že začelo pešati, pa vendarle so bila vrata domačije vselej odprta za vsakogar, ki ga je pot prinesla mimo, in z vsakim je rad poklepetal ter popil kozarec mošta. Tudi otroci, ki jih je življenje ene bolj in druge manj oddaljilo od domačega praga, so se s svojimi družinami vedno radi vračali domov in Ivan jih je vedno pričakal z odprtimi rokami. Še posebej pa se je veselil obiska petnajstih vnukov in enega pravnuka.

Sredi decembra preteklega leta pa ga je nenadna bolezen prikovala na bolniško posteljo in vse

bolj je postajalo jasno, da se ne bo več vrnil na dom, ki ga je tako zelo ljubil. Smrt je zmagala nad življenjem 12. januarja 2015.

Z najlepšimi mislimi mu vsi želimo spokojen počitek.

Alojz Grobelnik

1944–2015

So ljudje, ki znajo živeti na strmi kmetiji in z naravo. So ljudje, ki jih navdušujeta lepota vsakdana in trdo delo od zore do mraka. So ljudje, ki so tihi in skromni, a v dajanju ljubezni nesebični in velikodušni. V tem lepem vzdušju in lepoti stvarstva naenkrat ugasne človeško življenje.

Kar tako, iznenada se je poslovil, in to tam, kjer je bil najrajši, v hlevu med živalmi. Kdo bi si upal pomisliti, da je v nedeljo zgodaj zjutraj kap nepričakovano ustavila srce pridnega in delavnega Alojza Grobelnika, Troštovga Lojzeta. Vsaka smrt prizadene, zlasti pokojnikove najbližje, pa tudi prijatelje in znanke, skratka za vse je zadnje slovo najtežje.

Pokojni se je rodil 4. oktobra leta 1944, kot najmlajši od treh otrok, v delavski družini, ki je stanovala v Šmiklavžu. Ker tisti čas pri hiši ni bilo kruha v izobilju, se je že kot otrok moral naučiti preživeti, seveda s trdim delom. Odraščal je v skromnih razmerah, brez vsakdanjih dobrin, kar ga je izoblikovalo v skromnega, poštenega in pridnega človeka. Že mlad je opazil in začutil razlike med ljudmi in spoznal, da vztrajnost in poštenost vodita v lepše življenje.

Po osnovni šoli se je zaposlil v tovarni Kos v Pamečah, kjer je delal vse do invalidske upokojitve. Na tej delovni poti je spoznal pridno in pošteno življenjsko sopotnico Olgo, s katero sta poprijela za težka kmečka dela na strmi Troštovi kmetiji. Kar kmalu je v njun dom posijalo sonce sreče, v zibelki se je zaslislal jok sina Dušana in nato še Vinka. Svoja sinova je naučil poštenosti in marljivosti, da sta se lahko mirno podala na svojo pot življenja. Prav posebno mesto v njegovem srcu pa je imela vnukinja Katja.

Nerazumljiva nam je nenadna Lojzova smrt, saj nikdar ni klonil, nikdar se ni pritoževal. Ponosno

je bil zvest domači grudi, skupaj z družino si je ustvaril nov in tople dom. Bil je človek odprtega srca in odličnega sogovornika. Ljubil je svoj dom in svoje bližnje, rad je opravljal delo kmeta, zato nikoli ni rad odhajal od doma, bil pa je zelo vesel, ko je kdo prestopil prag njegovega doma.

Zelo rad je imel domače živali, zato je lepo skrbel zanje, kar so opazili tudi člani društva gojiteljev malih živali "Koroška" in Klub golobov pismošev "Potepuh". Ko smo pokojnega položili k večnemu počitku, so člani omenjenega društva v njegov spomin simbolično izpustili nekaj golobov.

Žal so v življenju človeka vzponi in padci, so srečni in veseli, pa tudi žalostni trenutki. Veliko bitk je bojeval v svojem plodnem življenju, iz večine je izšel kot zmagovalec. Žal je bila zadnja osebna bitka prenaporna, morda so mu nekateri dogodki vzeli voljo in moč, morda je usoda zanj poslednjo uro določila že ob rojstvu. Kakorkoli že, le bolečina v srcih in praznina v domu sta ostali. Ohranila ga bomo v lepem spominu!

Zahvala

Hvala vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih izrekli sožalje ter nam stali ob strani in se boste skupaj z nami Lojzeta radi spominjali.

Žalujoci

Zapisal: Anton Ješovnik

V spomin

Vida Gril

1951–2007

6. marca je minilo še eno leto, tokrat že osmo, odkar nas je zapustila draga žena, mama, babica in sestra.

Naša srca so še polna ljubezni do nje, hkrati pa nas boleče opozarjajo, da je ni več in kako močno jo pogrešamo.

Zahvaljujemo se vsem, ki obiskujete njeno zadnje počivališče, ji podarite cvet ali prižgete svečko.

Pogrešamo jo mož Oto, hčerki Andreja z Jakom in Vlasta z Andrejem ter vnuki Jan, Urška, Anej in Klara.

Zahvala

Ni te več na vrtu, ne v hiši,
nič več glas se tvoj ne sliši.
Še lučko na grobu upihnil bo vihar,
a v naših srcih je ne bo nikdar.

Ob nenadomestljivi izgubi naše mame,
tašče, babice in prababice

Jožefe Vitko -

Popičeve Pepce iz Podgorja
pri Slovenj Gradcu,

od katere smo se zadnjič poslovili 25. januarja 2015 na pokopališču v Podgorju, se želimo iskreno zahvaliti vsem vam, ki ste nam ob žalostnih trenutkih stali ob strani in čutili z nami. Hvala vam za vsak ljubeč stisk roke, tople in čuteče besede v tolažbo, za številne darovane sveče, cvetje in svete maše. Iskrena hvala zdravnikom in osebju bolnišnice v Slovenj Gradcu za ves trud in skrb ter lajšanje bolečin. Hvala pogrebniemu zavodu Slovenj Gradec, govorniku Bertiju Konečniku za ganljive besede ob slovesu, pevcem cerkvenega zbora in Adoramusa za zapete žalostinke, hvala tako gospodu župniku Poldetu Koratu za lep pogrebni obred kakor tudi izvajalcu Tišine in praporščakom.

Posebna hvala vsem sosedom in sorodnikom, ki ste nam nesebično pomagali v zadnjih dneh. Vsem skupaj še enkrat hvala.

Žalujoci: hčerka Olga ter sinova Branko in Zvonko z družinami

Zofka Kveder

Milena Cigler Gregorc

Letos mineva 136 let od rojstva naše odlične prozaistke Zofke Kvedrove. Zakaj je Zofka Kveder tako pomembna za našo literaturo? Ker je med ženskim svetom orala ledino poklicnega pisateljstva.

Rojena l. 1878 v Loškem potoku, staršema Gorenjcema, je vsrkala vase idiliko kraške pokrajine in klenost tamkajšnjih ljudi. Po drugi strani pa je videvala revščino in zaostalost obmejne pokrajine, ki je ljudi gonila na sezonsko delo v hrvaške gozdove ali v izseljenstvo v Ameriko. Ob versko nestrpni materi in nestalnem, pijači vdanem očetu je zahrepenela po neodvisnosti in sreči in po končani osnovni šoli v Ljubljani našla zaposlitev v odvetniški pisarni klerikalnega veljaka dr. Ivana Šušteršiča.

A to ni bilo tisto, kar je hotela, zato je odšla v Trst, od tam pa v Švico, kjer je v Bernu vpisala filozofijo na tamkajšnji fakulteti. Vendar njeni literarni prvenci niso prinesli toliko denarja, da bi lahko z njim plačala šolanje, zato je opustila misel na študij in se preko Münchna odpravila v Prago.

Komaj dvaindvajsetletna je tam izdala prvo pomembnejše delo *Misterij žene*, ki ji je tako rekoč odprlo vrata v pisateljske kroge, obenem pa jo izpostavilo kritikam moškega sveta, seveda predvsem nazadnjakov, ki so menili, da naj ženska ostane za štedilnikom.

V Pragi je srečala tudi svojega prvega moža dr. Vladimirja Jelovška, zdravnika, Hrvata po rodu. To je bila vroča in zanesena ljubezen. V tej zvezi so se jima rodile tri hčerke: Vladka, Mitka in Mirica. To je tudi naslov čudovite zbirke zgodbic otroškega sveta, kajti hčerke so ji pomenile največjo srečo ob možu, ki je z leti postajal nezanesljiv in nezvest.

V obdobju, ko je pisala zgodbe o svojih ljubljenih hčerkah, je bila skoraj deset let urednica revije *Domači prijatelj*, ki je izhajala kot mesečnik, kakršne je češki tovarnar Vydra za boljšo prodajo prehrabnih izdelkov, predvsem žitne kave, izdajal v raznih "avstrijskih" jezikih, tako tudi v slovenščini. Zofka je preko te revije vzgajala mladi literarni rod slovenskih pisateljev in France Bevk se spominja, da so jo mladi literati oboževali in ji pravili draga naša Zofka.

Zofka se je drugič poročila s hrvaškim politikom Jurajem Dementrovičem, ki je bil dober oči njenima hčerkama Mitki in Miri, medtem ko je Vlada že prej odšla od

doma in v Pragi dvajsetletna umrla za špansko gripo. Tega udarca Zofka ni nikoli prebolela, sploh ko jo je na koncu tudi Juraj zapustil, ker je kot narodni poslanec v Beogradu spoznal novo partnerico. Ta dva življenjska udarca sta Zofko spravila v prerani grob, staro komaj 48 let, živčno uničeno in sesuto.

Ostala njena dela so: *Njeno življenje*, novele *Hrvatari* in *Amerikanci* o življenju v Loškem potoku, avtobiografski roman *Moja prijateljica*, zbirka povesti in črtic *Odsevi*, povest *Na kmetih* idr.

Naj za zaključek povem, da je Zofkina vnukinja Sunčana Škrinjaric, hčerka najmlajše Mire, pisateljica na Hrvaškem, saj sta Zofka in njen prvi mož dolgo živela v Zagrebu, pa tudi z drugim možem je živela tam, ni pa se hotela preseliti v Beograd, ko je on postal narodni poslanec. Morda bi se stvari drugače odvijale, če bi odšla z njim ...

Odlomek iz knjige *Vladka, Mitka, Mirica*, črtica Večerni sprehodi:

Vladoša trga rože ob cesti. V temi in v pusti jeseni, ko sicer človek niti podnevi ne najde rože, jih dobi Vladoša ob cesti, v kaki grapi, na kakšni pusti, posušeni tratini. Z vsakega sprehoda prinese lep šopek domov. Kakšno suho vejico utruga, nekaj zelenih trav, kakšno zapoznelo občestno cvetlico in vendar je šopek lep in ubran.

Vsa zadihana pride, roke so ji mokre in mrzle od večerne rose, ali v pesti stiska svoje vejice.

"Kaj je?" vpraša. In ji rečem jaz ali pa moj mož: "Nič ni, Vladoša, poljubi me!"

Vladoša stopi na prste in naju poljubi.

Vajenec Vanči

Majster Jehart se zmoti v računu (6. del)

Lipnik

Strojarna je v tistih letih strojila samo goveje kože. Te pa so bile razrezane na štiri dele: hrbtni del (*krupon*), vrat in dve stranici. Določena vrsta lažjih *kruponov* se je imenovala *ago-krupon*. Zanje je veljal poseben postopek strojenja. Dnevno se je stehala vhodna količina teh kož iz lužarne v strojarno, nakar je *majster* Jehart preračunal količino solne kisline, soli in drugih kemičnih snovi, kar se je dodalo v sod, preden so se vanj zmetale kože. Postopek je bil v tej usnjarni uveden najbrž šele pred kratkim, kajti delavci za to še niso imeli izbranega niti pravega imena, ki se mu v usnjarstvu sicer strokovno reče *piklanje*. Razen *majstra* nihče v strojarni ni vedel, kako se izračuna potrebna količina pomožnih sredstev. Bila je neke vrste cehovska, se pravi tehnološka tajnost.

Vanči je bil domala vsakodnevno dodeljen delavcu, pogosto Ferdu, ki je iz *lužarne* pripeljal stehane *ago-krupone*, nakar je *majster* Jehart na podlagi teže izračunal količino predpisanih kemikalij, napisal naročilnico in isti delavec Ferdo jih je potem skupaj z Vančijem v primernih posodah prinesel iz skladišča ter storil vse potrebno, da je sod *zalaufal*. Vanči je sčasoma iz razmerij med težo kož in težo kemikalij z naročilnice dognal odstotke kemikalij. Še več, s ponavljanjem enakega postopka iz dneva v dan je celo brez računanja dovolj dobro uganil, koliko bo na dnevno težo kož treba dvigniti solne kisline in drugega.

Nekega dne pa je Vanči opazil, da naročilnica zahteva odločno preveč solne kisline. Bolj slutnja kot vedenje in znanje mu je velevala, da se s kadečo se solno

kislino ni šaliti, kajti če je pri prelivanju kanila kapljica kisline na golo kožo, je tam kar nekaj časa peklo. Tega dne je bila teža kož nekoliko manjša kot po navadi in nemara je *majstra* to zmotilo, da se je pri računu zmotil za decimalno vejico. Že sta bila Ferdo in Vanči pred vrati skladišča, ko je Vanči še enkrat preveril račun in Ferda opozoril na morebitno napako. Ta je vajenca poslal z naročilnico nazaj k *majstru*. Jehart je preračunal še enkrat in res, naročene je bilo desetkrat preveč solne kisline. Jehart strga prejšnjo naročilnico in napiše drugo. Pred skladiščem čakajoči Ferdo se nove naročilnice skoraj razveseli, češ bo lažje nositi, mimogrede pa bolj zase, ne čakajoč odgovora, zastavi vprašanje: "Kako neki si, Vanči, vedel, da je račun napačen?" Ko je bilo naposled vse postorjeno, kot je prav, je tudi *majster* Jehart povprašal Vančija, kako je ugotovil, da je bil račun napačen. In Vanči je z veseljem povedal, da pač toliko odstotkov od teže kož znaša toliko in ne desetkrat več. Jehart z dolgim, skoraj začudenim pogledom oplazi vajenca in mu po tišem namigne: "O teh odstotkih raje ne govori z nikomer; Verbič in Jurjec ne bi bila vesela, če bi se o tem preveč *razbobnalo*." Vanči je samo prikimal, saj takrat še ni mogel vedeti, za kaj pravzaprav gre.

Delovna nesreča

V prvem nadstropju usnjarne je bil obrat dodelave. Tam so uporabljali razredčila, ki so se v tovarno dobavljala v 200-litrskih pločevinastih sodih. Prazne sode so do odvoza kopicili v nekakšnem slepem črevesu pritličja, se pravi ob zidu med delom strojarne in kurilnice. Ta rokav ni bil niti namenjen ničemur niti uporaben za karkoli pametnega. Bil je pust, zasmeten in zanemarjen.

Veliko sten strojarne je bilo zapolnjenih z betonskimi okvirji z malimi okenci z navadnimi šipami dimenzij

približno 40 × 40 cm. Niti šipe niti betonski okvirji najbrž desetletja niso bili očiščeni, a nekaj dnevne svetlobe je vendarle prihajalo skozi. Pogost videz starih tovarniških poslopij!

Vanči je imel nekega dne delo pod eno od teh zastekljenih sten, ko je zunaj nenadoma nekaj silno buhnilo. Steklena stena se je v kosih vsula v notranjost strojarne. Drobci stekla so od zgoraj "poškropili" Vančija po glavi in ramenih in se razleteli po tleh še nekaj metrov od sten. Kaj neki bi to bilo? Nekaj bližnjih delavcev je brž pustilo delo in se nagneto pri vratih strojarne. Tudi Vanči se je zrinil mednje. Grd prizor! Na tleh je ležal delavec iz ključavničarske delavnice, krvaveč iz noge, in je ječal na pomoč. Ob njem še prižgan varilni aparat. A že so iz ključavničarske in elektrodelavnice, ki sta bili v neposredni bližini, tekli delovni tovariši ponesrečenega. Nekdo je hitro ukrepal, ugasil plamen in nagnal odvečna zija, nagneten na vratih strojarne. A Vanči je imel svoje ukazano delo ravno na drugi strani zastekljene stene, zato je skozi sedaj prazne okenske okvirje opazoval, kako so ponesrečencu nudili prvo pomoč, kako so ga hip zatem štirje odnesli, kako je kmalu nekdo pospravil varilni aparat, poplaknil krvava tla idr.

Delavci strojarne so potem pri malicah na svojem *keslu* več dni razglabljali o tej delovni nesreči. Veliko vprašanj so zastavljali, ki so bila tudi molčečemu Vančiju nerazumljiva. Zakaj se je izučen strojni ključavničar sredi vročega poletnega dne z varilnim aparatom lotil praznega sode, za katerega je vedel, da je bilo prej v njem lahko vnetljivo razredčilo? Ne zgolj ostanki tekočega razredčila, v od sonca pregretem sodu so bili eksplozivni hlapil! Zakaj so bili nevarni prazni sodi sploh nakopičeni, se pravi skladiščeni, na vročem poletnem soncu itd.

Kmalu zatem so betonske okenske okvirje v tem neurejenem rokavu ponovno zasteklili, rokav pa izpraznili in *počedili*.

LESO **MASIVNE**
TEKA **LESENE**
HISE

Mi smo za les!

LESO **projektiva**
TEKA **projektiranje**
svetovanje
nadzor

Mislinja se je poslovila od svojega župana

Letošnji februar ostaja občanom Mislinje v žalostnih spominih, saj je nepričakovano umrl župan Franc Šilak. Čeprav ga je bolezen dober mesec zadrževala na zdravljenju v ljubljanski bolnišnici, smo sleherni dan pričakovali le zeleno sporočilo, da se po okrevanju vrača med nas. Potrebovali so ga njegovi najdražji, potrebovali so ga občani, da se bo vrnil v svojo pisarno, so verjeli zaposleni v občinski upravi in tudi vsi njegovi svetniki. Pa se je v jutru desetega februarskega dne nenadoma začel poslavljati ritem bitja njegovega srca, ki mu je življenje odmerilo komaj 60 pomladi.

Niti tako željnega stiska rok svojih dragih ni več učakal, da bi jim dahnili, naj nikar ne jočejo preveč. Pa je odeta v črnilo jokala vsa njegova občina.

Da se je v njihov kozjaški zaselek priženil dober in plemenit človek, so ljudje na teh kmetijah vedeli že nekaj let. Od tistega leta 1977, ko sta se z Miro poročila, in ves čas, ko jim je ponosen sporočal srečne trenutke ob rojstvih sinov Francija, Jakija in Žige. Druženja ni

manjkalo, pa čeprav se je Franc leta in leta vozil na Ptuj. Precej pa nas je Franca Šilaka začelo spoznavati, ko je bil leta 2006 na volitvah izvoljen za svetnika občine Mislinja. Prizadevanja, da lokalna skupnost ne bi pozabila na kozjaške bregove, mu je uspelo uresničevati s kilometri novega asfalta. Moral je prikimati županu in ostalim svetnikom, ki so razgrinjali širokost potreb po zaselkih, v katere so vodile ceste, potrebne prenovе, pa potreb po oskrbi z vodo, prenovi šole in še marsikaj. Pošteno se je ogrel za novo podobo kraja in se, čeprav časi niso bili ugodni, odločil za kandidacijo za župana. Na volitvah mu je uspelo in v letih svojega prvega mandata je s prizadevnim delom in strokovno oblikovanimi projekti do cilja pripeljal sadove številnih investicij. Znal je prisluhniti občanom, prijazne besede je trosil v pisarni, na prireditvah, srečanjih in ob različnih druženjih. Ne le kot župan, kot človek je poosebljal vrline v najlepšem pomenu te besede, zato smo ga imeli radi znanci in prijatelji, občani in župani številnih občin. O tem, da bi ga kot župana spoštovali še dolga leta, ni dvoma. Njegovo strokovnost in prizadevnost so v stranki SD ocenili tako visoko, da so mu svetovali, naj se odloči za kandidacijo za poslanca državnega zbora. Lepo so zvenele njegove predstavitve, a pomlad je nekaj volivcev premalo ogrela, zagrenila pa Francovo zaupanje v ljudi. Vendar je le kakšen mesec pozneje dokazal, da ne zmore zameriti tistim, ki niso volili zanj, in se je odločil za ponovno kandidacijo za župana. Zakaj mu je nenadoma ponagajalo še zdravje, se nismo preveč spraševali. Lahko smo mu čestitali ob izvolitvi, pa ga vendarle preprečevali, da si mora za okrevanje vzeti nekaj časa. Tega ob županovanju ni zmogel, saj njegov delovni čas niti en sam dan ni bil dolg le osem ur. Ni poznal prostih sobot in nedelj, prostega časa si ni odmerjal niti v času letnih dopustov. Ko sta našega Franca november in december vračala spet v pisarno, smo verjeli, da je zdravstvene težave premagal. Da smo se zmotili, še v trenutkih poslednjega slovesa nismo mogli verjeti.

Marjan Križaj

V spomin Janezu Komljanecu

Življenjska pot Janeza Komljanca se je končala pri 77. letih. Bolezen je bila močnejša od njegove volje do življenja in njegovega vztrajnega, zavzetega in poštenega dela. Šestnajst let je bil na čelu izvršnega sveta Skupščine obline Slovenj Gradec in župan Mestne občine Slovenj Gradec.

Bil je tudi poslanec Državnega zbora RS.

Otroška leta je z družino preživel v izgnanstvu, zato ni čudno, da je bil v zadnjem obdobju podpredsednik Društva izgnancev Slovenije (1941–1945). Več let je bil predsednik Fundacije akademskega slikarja Karla Pečka.

Janez Komljanec se je zavzemal za enakomeren razvoj na vseh področjih: otroško varstvo, šolstvo, kulturo in šport ter komunalni sistem: plinifikacija, ravnanje z odpadki, čistilna naprava, zdrava pitna voda, skrb za lepo urejeno okolje itd.

V času vodenja naše občine je Slovenj Gradec povzdignil v mesto Glasnik miru.

Janez Komljanec je imel veliko in mnogo pogovorov z novinarji. Za dnevnik Večer je župan povedal: "Za mestno obvoznico je ekipa ljudi na naši občini delala štiri leta in to vsak dan. Po štirih letih smo imeli projekt, da smo lahko pričeli graditi. Z občinsko upravo in občinskim svetom smo skupaj bogatili bivalno okolje in odpirali mesto v svet." Župan Komljanec pa je rad poudaril, da je najbolj zadovoljen, da smo razvili srednješolski center in gimnazijo ter center višjih šol.

Janez Komljanec se je ukvarjal tudi s filmom in fotografijo. Že leta 1961 si je kupil prvo filmsko kamero in sam razvijal filme. S poti po tujih deželah je doma predvajal kulturne in zgodovinske znamenitosti obiskane države. V knjižnici Ksaverja Meška je predvajal film o Mehiki deželi Majev (2013). Navdušen je bil nad glasbo in umetnost je imel rad. Lucijo Mlakar, svojo vnukinjo, je zavzeto podpiral v njeni glasbeni kulturi. Pred leti je bil v Viharniku objavljen pogovor z naslovom Ali berete Viharnik, gospod župan Janez Komljanec? Odgovor: "Moram ga pohvaliti, ker je zrcalo našega podeželja in z branjem veliko izvem. Viharnik je strokovna revija gozdarjev in radi ga prebirajo kmetje. Ima veliko zanimivih in dobrih fotografij, v njem bralec najde marsikaj svojega."

Janez Komljanec, župan Mestne občine Slovenj Gradec je s svojo ekipo in sodelavci opravil pomembno in odgovorno delo v času vojne za samostojno Slovenijo. Med drugimi priznanji in odlikovanji je prejel tudi Spominsko medaljo udeležencev vojne za Slovenijo in srebrno medaljo Manevrske strukture narodne zaščite.

Esej o gospodu Janezu Komljanecu, dolgoletnem slovenjegraškem županu in državnem poslancu je napisal prof. Andrej Makuc, objavljen je v Slovenjgraški knjigi (2015).

Ob zadnjem slovesu so nekdanjemu uglednemu županu in častnemu občanu Janezu Komljanecu izrazili veliko spoštovanje občani Mislinjske doline in koroške krajine.

Pogreb je bil v ožjem družinskem krogu na mestnem pokopališču 14. februarja 2015.

Jože Potočnik

Zlatko Škrubej

*Za šalo ali zares?***NI POŠTENO**

- Dovolj imam te sramote! Vsak dan te ljudje vidijo pijanega in ogovarjajo te!
Mož se brani: Vidiš, kako so ljudje nepošteni! Ko sem pijan, me vsi vidijo, ko pa sem žejen pa nihče!

NEKAJ ŠE NE VE

Dva upokojenca se pogovarjata, pa reče eden: Letošnja zima pa le ni tako mila, kot je na začetku kazala. Tudi zobe kaže.
Drugi se nasmehne: Tako star si, pa ne veš, da davkarji in zima nič ne šenkata ...

SPREMEMBA

Mojca si v trgovini ogleduje obleke. Ko vidi eno izredno lepo, reče prodajalki: Ta obleka mi je izredno všeč, samo nekaj bi morali spremeniti.
- Kaj pa? vpraša prodajalka.
- Ceno.

ZAVIST

Tinček vpraša atija: Ati kakšen je neoženjen človek?
Ati modro: Sinko, to je moški, ki mu vsi močno zavidajo, ampak tega nikar ne povej mami!

NI PREPRIČANA

Sodnik vpraša Zdenko: Ali lahko dokažete moževo nezvestobo?
Zdenka zmedeno: Nisem prepričana, ampak dve leti ga že ni domov.

OPTIMIZEM

Jože vpraša Tineta: Ali veš, kaj je to optimizem?
- Ne. Kaj je? odvrne Tine.
- Da vidiš klošarja sedeti na klopici v parku, ki bere revijo Moj dom.

SREČNEŽ

Dva očeta se pogovarjata o svojih hčerah, pa reče eden: Ali si lahko misliš!? Prejšnji teden sta prišla dva fanta prositi mojo hčer za roko. Inženir in knjigarnar.
- In kateri je bil srečnež?
- Knjigarnar. Hčerka je izbrala inženirja.

DENAR, DENAR!

Teta reče Jurčku: Dam ti deset evrov, če mi zaigraš na klavir.
- Ne morem!
- Zakaj pa ne?
- Sosed mi je že dal dvajset evrov, če danes ne bom igral.

DOKAZ

Klemen pride k mami v kuhinjo in ji reče: Mami, ati se ga je spet nalezal.
- Kako pa govoriš? Tega pa res ne smeš trditi.
- Če pa v kopalnici brije ogledalo.

NA SODIŠČU

Sodnik obtožencu: Kaj še lahko poveste v svoj zagovor?
- Da nisem kriv!
- To vsi pravijo.
- No, če vsi tako pravijo, potem pa res nisem kriv!

NIKOLI

Sodnik vpraša obtoženca: Povejte mi, ali vas pri vlamljanju nikoli ne zagrabi kesanje?
Vlomilec odvrne: Nikoli, vedno policija.

IZOGIBANJE

Psihiater vpraša Anžeta: Imate kaj otrok, se jim morda izogibate?
- So že tako veliki, da se oni mene ognejo.

Občina Mežica**Dušan Krebel, župan**

Foto: Arhiv občine Mežica

Mesto Mežica leži v srednjem delu Mežiške doline ob sotočju reke Meže in potoka Šumca na nadmorski višini 491 m in je imensko, zemljepisno, alpsko in rudarsko turistično središče Mežiške doline. V 16. stoletju se Mežica prvič pisno omenja kot rudarsko mesto. Leta 1869 je bilo popisanih 141 prebivalcev in 27 hiš, ta številka je na 1. 7. 2014 štela 3.619 prebivalcev.

Rudarstvo ima v Mežici večstoletno tradicijo, saj nam posamezni zgodovinski drobci sporočajo, da so rudna bogastva pod Peco izkoriščali že v poznem srednjem veku. Dokument iz leta 1665 pa nosi prvo zanesljivo letnico o rudarjenju in tako letos obeležujemo visoko obletnico 350 let rudarjenja v Mežiški dolini. Z rudnikom je bil močno povezan celotni razvoj mesta, rudarji pa so narekovali tudi utrip pestremu kulturnemu življenju, ki ga želimo obuditi ter prikazati letos.

Dokončno zaprtje rudnika ter proizvodnje svinčeno-cinkove rude je bilo leta 1994. Po zaprtju Rudnika svinca in cinka Mežica je v spomin na čase rudarjenja v Zgornji Mežiški dolini ostal Turistični rudnik in muzej, ki je poleg spečega kralja Matjaža v votlini na gori Peci zagotovo največja turistična posebnost Mežice, Mežiške doline, koroške krajine in tudi Slovenije, saj je v podzemlju Pece poleg Perkmandlca, ki rudnika ni nikoli zapustil, življenje še vedno živahno.

Obiskovalci Podzemlja Pece – Turističnega rudnika in muzeja boste ob njegovem obisku zagotovo prijetno presenečeni, vaša pričakovanja bodo izpolnjena ne glede na to, v kateri starosti boste sprejeli izziv in se podali po rovih mežiških rudarjev. Zagotovo bo za vas to nepozabno doživetje, spomin, ki ne bo nikoli zbledel.

Po ogledu rudnika se lahko podate po zelo lahkotni poti, ki je bila urejena v okviru Geoparka Karawanken – "Učno pohodni poti" od Turističnega rudnika preko Polene ob obrežju reke Meže do severnega predela centra Mežice. Ob poti so urejene učne info točke in ob njih počivališča. Info točke so na lokaciji Polena, kjer je predstavljena Polena kot nekdanje poslovno središče rudnika, pri Pustnikovem jezu, kjer je predstavljena Meža kot vir energije in kot življenjski prostor, pri Narodnem domu, pri Bargetovi vili in osnovni šoli v centru Mežice, kjer lahko pot zaključite z ogledom Čebelarske zbirke Mežica.

Dušan Krebl, župan

Posebej je treba omeniti zgradbo mežiške osnovne šole. Šolsko poslopje s telovadnico, mlekarno, šolsko kuhinjo in otroškim vrtcem je bilo zgrajeno leta 1926. Nova mežiška šola je bila takrat ena najlepših podeželskih šolskih poslopij na slovenskem narodnostnem ozemlju; bila je tudi daleč naokoli največja in najbolj mogočna šolska stavba v tistem času. Stavba Osnovne šole Mežica je zato izrednega zgodovinskega, arhitekturnega in kulturnega pomena še danes, saj je bila v okviru projekta "Celovita obnova mestnega jedra" v zadnjih letih prenovljena, ravno tako pa tudi njena okolica.

Mežičani smo ponosni na svojo zeleno okolico ter bližnje vrhove. Lepo urejeno, z zelenicami, parki in okrasnim drevjem oplešano mesto nas bolj spominja na mirno, idilično stanovanjsko naselje, kot pa, kakor bi si po njegovem videzu lahko predstavljali nekdanje sivo in zadimljeno rudarsko središče. Prav zaradi tega se še posebej trudimo za ureditev občine, na kar kažejo tudi projekti, ki smo jih uspešno izpeljali v zadnjih letih.

Za najmlajše smo izpeljali energetsko sanacijo otroškega vrtca, za malo večje pa obnovili športno dvorano ter uredili kar nekaj športno-otroških igrišč (ureditev igrišča na Poleni in v naselju Stržovo, rolkarski poligon na Kopališču, Disk golf igrišče na Gmajni ...). Trudimo se, da bi lahko v okviru Sanacije zgornje Mežiške doline uredili ter preplastili čim več cest v občini ter pred kmetijami. V letu 2014 smo obnovili lokalno cesto Harmonk Mežica, odsek Pradneker-Harmonk ob občinski meji z občino Prevalje, v letošnjem letu pa

Osnovna šola Mežica

bomo v okviru istega projekta preplastili še cesto na Štenge proti Občini Črna na Koroškem.

Omenil bi še projekt Comenius in Crossborder Active 2020, ki sta nadaljevanji projekta Geoparka Karawanken. Pri tem gre za širjenje znanja v okviru šol in vrtcev, razvoj aktivnosti na področju šolstva in iskanje novih idej ter trženja turizma v Geoparku Karawanken.

Mežica je zaradi geografske lege pomembno izhodišče za ljubitelje

planinarjenja in gorskega kolesarjenja. Okoliški hribi, travniki in obširni zeleni gozdovi so preprejeni s številnimi gozdnimi cestami, ki kolesarjem in pohodnikom omogočajo, da izbirajo med različno zahtevnimi potmi.

V Mežici si je vredno ogledati tudi mestni trg s spomenikom rudarju (akad. kipar Stojan Batič) ter park pred obnovljenim Narodnim domom (2006), ki v svoji notranjosti ponuja pester kulturni ter zabavni program.

V Rudniku Mežica

Mežica

Gozdno-lesna veriga GG Slovenj Gradec

Trudimo se, da lesu, ki zraste pri nas, dodamo kar največjo vrednost, pri čemer zaposlujeemo ljudi, ki živijo in delajo pri nas. Približno polovico hlodovine pridobimo iz državnih gozdov, vsaj še enkrat toliko pa je odkupimo od gozdnih posestnikov.

Prednosti, ki jih ima gozdni posestnik z oddajo svoje hlodovine GG Slovenj Gradec:

- odkup hlodovine smreke, jelke, macesna, bora in bukve po poštenu ceni in plačilo v 30 dneh
- odkup hlodovine vseh dolžin, debelin in kvalitete ter organiziran odvoz sortimentov
- odkup lesa na panju in organizirana sečnja ter spravilo lesa
- elektronski prevzem lesa na našem skladišču
- izdelava poročila o pavšalnem nadomestilu za prodajo okroglega lesa za preteklo leto

Kontaktne osebe za odkup:

Božo Vrhnjak, vodja odkupa, tel. 031 575 172; e-pošta bozo.vrhnjak@gg-sg.si

Robert Uršej, odkupovalec, tel. 051 606 872; e-pošta robert.ursej@gg-sg.si

Ivan Martini, odkupovalec, tel. 041 656 005

Prosimo, da z omenjenimi osebami navežete stik in radi se bodo oglasili pri vas in se z vami dogovorili o podrobnostih.

Z oddajo hlodovine GG-ju Slovenj Gradec boste naredili veliko koristnega zase in s tem zagotovili zaposlitve ljudjem v našem okolju.

**GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.**